LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje 12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 33 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Penktadienis, Gegužės (May) 1, 1970, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 59-ieji

KRISLAI

Amerikinis imperializmas
Militarizmas aukščiau visko
Remia Graikijos fašistus
Naujas moterų judėjimas
Visi pas aidiečius

— J. Gasiūnas —

Lenino šimtmetinio gimtmetinio gimtadienio minėjime Jungtinių Valstijų Komunistų Partijos generalinis sekretorius Gus Hall pasakė:

"Kova prieš pasaulinį imperializmą turi būti taikoma į vyriausią jo grandį — amerikinį imperializmą."

Kova prieš karą Vietname, už likvidavimą militarinių bazių užsieniuose, prieš antibalistinių raketų sistemą, už nusiginklavimą yra kartu kova prieš amerikinį imperializmą.

—:—

Amerikinis imperializmas jau išplėtė Vietnamo karą į visos Indokinijos karą. Karas siautėja tiek Pietų Vietname, tiek Laose, tiek Kambodijoje.

Viena svarbiausių amerikinių imperializmo militarinių bazių — Izraelis, kuris nesiskaito nei su Jungtinių Tautų reikalavimu pasitraukti iš užkariautų arabų žemių.

Izraelis gerai žino, kad amerikinis imperializmas jį globoja, todėl su nieku kitu nesiskaito.

—:—

Kongreso leidimu Pentagonas 1969 metais pasiuntė Graikijos fašistinei valdžiai dvairių ginklų 37 milijonų dolerių vertės.

Dabar sužinota, kad be Kongreso leidimo Pentagonas slaptai pasiuntė Graikijai dar už 26 milijonus dolerių įvairių ginklų.

Tai pavojingas Pentagono žygis nesiskaityti net su Kongresu, pastatyti save aukščiau įstatymų. Militarizmas aukščiau visko.

—:—

Pentagonas ginkluoja Graikijos militaristų valdžią net tuo metu, kai Europos Taryba, atstovaujanti Europos valstybes, pasmerkė Graikijos valdžią už persekiojimą politinių kalinių ir sutrempimą civilinių teisių.

Taryba nurodo, kad Graikijos valdžia sulaužė 10 vyriausių Europos žmoniškumo Teisių konvencijos punktų.

Pirmiau ir Graikija buvo tos tarybos narė, bet pamačiusi, kad taryba yra priešinga Graikijoje siaučiančiam fašistiniam terorui, iš jos pacsitraukė.

Gėda Amerikai remti tokią valdžią.

—:—

Jungtinėse Valstijose susikūrė naujas Moterų Išsilaisvinimo Judėjimas. Militantės moterys pasiryžo visu smarkumu kovoti už pilną lygybę su vyrais. Teisingai jos atžymi:

1. Darbo jėgos visą trečdalį sudaro moterys, o darbo jėgos ir pramonės vadovybėje tėra tik vienas procentas moterų.

2. Moterys gauna aie 40% mažiau atlyginimo už vyrus tuose pačiuose darbuose.

3. Moterys sudaro 51 procentą visų šalies gyventojų, o Kongrese tik 10 moterų, Senate — viena moteris.

—:—

Būdamas Jamaica ligoninėje taipgi patyriau, kad tarp šimto gydytojų tegalima rasti tik keletą moterų.

Tarybų Sąjungoje moterys sudaro didesnę pusę gydytojų. Panašiai ir kitose socialistinėse šalyse. Net daugelyje Europos šalių nemaža moterų yra gydytojų tarpe.

Moterų Išsilaisvinimo Judėjimas turi svarbią misiją. Mes negalime pasigirti demokratija, kuomet moterys nėra pasiekusios lygių teisių su vyrais.

—:—

Sekmadienį visi keliai veda į Aido Choro operetišką koncertą.

Aidiečiai yra užsitarnavę paramos ir pagarbos. Laisviečiai tai įvertina ir todėl aidiečių parengimą tikrai parems.

Susitiksime sekmadienį su aidiečiais ir maloniai praleisime kultūrinę popietę.

Šiandien Gegužės Pirmoji -- tarpautinė darbo žmonių šventė

Reikalauja amerikiečius trauktis iš Okinavos

Naha. — Okinavos Darbo Unijų Taryba buvo išsaukus darbininkus į generalinį streiką, kuriame dalyvavo dirbtuvių darbininkai ir daugelis valdžios tarnautojų.

Streikieriai reikalavo aukštesnių algų, tuoj pervesti Okinavą Japonijai, panaikinti visas Jungtinių Valstijų militarines bazes Okinavoje.

Taikos kovotojos protestuoti kviečia dėl Kambodijos

Bostonas. — Žemesniuose teismuose prakišusi, federalinė valdžia dabar iš traukė drafto konspiracijos kaltinimus Yale universiteto kapelionui Cofia ir Mf. Goodman. Jie dabar išlaisvinti.

Prieš kiek laiko federalinis apeliacijų teismas panaikino valdžios kaltinimus taikos kovotojams dr. Benjamin Spock ir Michael Ferber.

Newark, N. J. — Balandžio 22 d. kilo gaisras laive, kuris buvo pakrautas bananais. Laivas stovėjo uoste. Nors laivui nuostolių mažai padaryta, bet bananai veik visi sužaloti.

TSRS leido išvykti

Maskva. — Užsienio spaudos korespondentai paskelbė žinią, kad Tarybų Sąjunga leido išvykti į Izraelį tiems žydams, kurie pasisakė norį apsigyventi Izraelyje.

Jiems suteikta 10 dienų laiko išvykti. Manoma, tokių bus nedaug.

Los Angeles. — Mirė 53 metų amžiaus Anita Louise, pasižymėjusi aktorė, vaidinusi daugiau kaip 70 filmų.

Stockholmas. — Švedijoje 1969 m. gimė 107,000 vaikų, 1968 m. — 113,000.

Trustai, spauda, televizija

Chicago. — Daugiau kaip 60 rašytojų ir spaudos bei televizijos reporterių čia laikė dviejų dienų konferenciją.

Jie diskusavo, ar korporacijų kontroliuojama spauda ir televizija gali tarnauti liaudžiai. Išvadą padarė, kad tokia spauda ir televizija tarnauja korporacijų interesams.

Konferencijaje aptarta kova prieš karą, už civilines žmonių teises, prieš skurdą. Nusitarta už kiek laiko sušaukti platesnę konferenciją.

Trijų arabų valstybių ekonominė sąjunga

Kairas. — Egiptas, Libija ir Sudanas sudarė labai svarbią sutartį. Šios revoliucinės valdžios sukūrė Ekonominę Integracijos Tarybą.

Toji taryba reguliuos tarp trijų valstybių prekybą, nemokamai perveš prekes iš vienos valstybės į kitą, sudarys ekonominę ir kultūrinę kooperaciją.

Praga. — Čekoslovakijos pramonė per pirmąjį šių metų ketvirtį pakilo 6.5 proc., darbininkų pajamos pakilo 4.2 proc.

Bandė susideginti

Sacramento, Calif. — Mrs. Romona Garcia, 28 metų amžiaus, bandė susideginti. Bet tuo metu ten pasimaišęs leitenantas gubernatorius Reinecke spėjo ugnį užgesinti.

Garcia smarkiai apdegė, ligoninėje yra kritiškoje padėtyje.

Kairas. — Jungtinių Tautų komisija raportuoja, kad Izraelis žiauriai kankina suimtus arabus, net panaudoja karštą geležį.

Milijonai dirbančiųjų Amerikoje ir visame pasaulyje demonstruos už Vietnamo karo baigimą, už pastovią taiką, už nusiginklavimą ir už visų tautų ir šalių draugystę. Ypač svarbu amerikiečiams parodyti kitų šalių žmonėms, kad jie priešingi šiam karui ir kad jie trokšta pasaulyje taikos ir ramybės.

Kovoje už Vietnamo karo baigimą ir atsteigimą Pietrytinėje Azijoje taikos vadovaujantis vaidmuo turi priklausyti Amerikos žmonėms, nes šis karas yra Amerikos imperializmo agresija prieš to tolimo kampo liaudį. Jokia kita didžioji valstybė nekariauja Vietname.

Šiose gegužinėse demonstracijose taip pat reikalaujama, kad Vidurio Rytuose būtų nutraukta agresija prieš arabų šalis ir kad iš arabų Izraelio užgrobtos žemės būtų sugrąžintos jų savininkams. Dabartinė įtempta situacija Vidurio Rytuose sudaro pavojų pasaulinei taikai. Tą pavojų pašalinti yra visos darbo liaudies skubus reikalas.

Tegu gyvuoja Gegužės Pirmoji!
Tegu gyvuoja pasaulinė taika!

Taikos kovotojai laimėjo

Washingtonas. — Women Strike for Peace nacionalinė raštinė paskelbė atsišaukimą į visus kovotojus prieš karą protestuoti prieš Jungtinių Valstijų intervenciją į Kambodiją.

Ragina moteris ir vyrus siųsti laiškus ir telegramas savo kongresmanams ir senatoriams, kad jie skubiai Kambodijos klausimą svarstytų, kad Jungtinės Valstijos sulaikytų siuntimą ginklų į Kambodiją, kad nei vienas kareivis neturėtu būti pasiųstas į Kambodiją.

Kviečia taipgi siųsti protestus prezidentui Nixonui, kad jis sulaikytų intervenciją į Kambodiją.

Pirmas rasistams smūgis

Johannesburgas. Pietų Afrikos respublikoje įvykę parlamentiniai rinkimai sudavė pirmą rasistams smūgį. Nors jie išlaikė daugumą vietų, bet pralaimėjo 23 vietas, kurios atiteko opozicijai.

Rinkimuose tedalyvavo tik baltieji, kurie sudaro truputį daugiau kaip 2 milijonus iš 18 milijonų gyventojų. Nebaltieji yra beteisiai.

JAV žvalgybos suokalbis Laose

New Yorkas. — Kongresmanas Ottinger čia kalbėdamas pasakė, kad Jungtinių Valstijų Centralinės Žvalgybos Agentūra (CIA) slaptai ir nelegaliai veikia Laoso valstybėje.

Toji žvalgyba vadovauja "slaptam ir nelegaliam karui Laose," sako Ottinger. Savo žygiais ji gali sukurti "naują karą Azijoje", jeigu tam nebus pastotas kelias.

Telegrama iš Lietuvos

Vilnius. — Balandžio 27 dieną Dramos teatre įvyko Lietuvos sostinės partinių, tarybinių, visuomeninių organizacijų ir Tarybinės armijos atstovų posėdis, skirtas Gegužės Pirmajai paminėti. Platų pranešimą apie tarptautinės darbininkų šventės reikšmę padarė Rajono Vykdomojo Komiteto pirmininkas Jankūnas.

Balandžio 27 dieną Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas Garbės raštu apdovanojo revoliucinių kovų veteranę Mariją Kaunaitę ryšium su jos 75-osiomis gimimo metinėmis.

A. Vaivutskas

San Jose, Costa Rica. — Daugiau kaip 10,000 žmonių dalyvavo demonstracijoje, protestuojanti prieš Jungtiginti amerikinių korporacijų investmentus.
investmentus.

Peru sulaikė dailės dalykų išvežimą

Lima.—Peru valdžia laiku pastojo kelią brangių senovės dalykų išvežimą į Vakarų Vokietiją, kad ten papildžius dailės muziejų.

Kai kurie dalykai yra keleto šimtų metų ir aukštai vertinami. Taipgi yra Inca indėnų genčių svarbių palikimų. Tai Peru liaudies turtas, kuris bus muziejuose saugomas.

Aliejus teršia vandenį

New Orleans, La. — Pakraščio sargas iš helikopterio aptiko, kad už 14 mylių nuo pakraščio iš aliejaus šaltinių liejasi į vandenį aliejus.

Aliejumi užterštas vanduo jau pasirodė miesto pakraštyje.

Pasisakė už pripažinimą Rytų Vokietijos

Bonna. — Vakarų Vokietijos Darbo Unijų Federacija savo konferencijoje priėmė rezoliuciją už pripažinimą Vokietijos Demokratinės Respublikos.

"Mes norime sutarčių tarp Vokietijos Federalinės Respublikos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos, sureguliuojant jų ateitį tarptautinio įstatymo pagrindu," rezoliucijoje pasakyta.

Metalo darbininkų unija priėmė tarimą raginant valdžią uždrausti nacinę Nacionalinę Demokratinę Partiją.

Revoliucijos dukterys eina su reakcija, rasizmu

Washingtonas. — Amerikos Revoliucijos Dukterų 79 kongresas ištiesė ranką reakcijai ir rasizmui.

Delegatės pasisakė, kad kova prieš oro, žemės ir vandens teršimą yra "subversyvė"; Žemės Diena (Earth Day) buvo Lenino šimtmetiniame gimtadienyje, todėl ji "subversyvė."

Kongresas priėmė rezoliuciją, raginančią valdžią atnaujinti ryšius su baltųjų rasistų valdoma Rodezija, taipgi atnaujinti poterius mokyklose.

Didelė krizė West Virginijoj

Washingtonas. — West Virginijos valstija pergyvena sunkią krizę. Vyriausia valstijos pramonė anglies kasyklos užsidarinėja, mažai darbų bėra. Jaunesnieji bėga į kitas valstijas, palieka daugiausia nedarbingi seneliai.

Karo metu nemažai jaunuolių žuvo Vietname. Karo nuostoliai pastatė W. Virginiją 27 vieton, o pirmiau ji buvo 34 vietoje pagal valstijas. Gyventojų skaičius nuolat mažėja ir mažėja.

Izraelio dienraštis už "pasitraukimą"

Tel Avivas.— Komercinis Izraelio dienraštis "Ha-Aretz" patalpino editorialą, kuriame ragina premjerės Meir valdžią pakeisti savo nusistatymą ir toliau nesipriešinti ištraukimui militarinių jėgų iš užkariautų arabų žemių.

Dienraštis aiškina, kad tuomet susidarytų palankios taikos deryboms sąlygos ir rubežiai būtų pripažinti Izraelio nenuskriaudžiant.

Kolumbija paskelbė karo stovį

Bogota.—Kolumbijos valdžia paskelbė šalyje karo stovį, kuomet pralaimėjęs prezidentinius rinkimus buvęs diktatorius Rojas pasimojo jėga pasigrobti valdžią.

Rinkimuose Rojas gavo 50,000 balsų mažiau už nacionalio fronto kandidatą Borrero.

EKSTRA

Washingtonas. — Su prezidento Nixono ir Pentagono užgyrimu Pietų Vietname Amerikos karo jėgų komanda pasiuntė į Kambodiją didžiulę Saigono armiją. Joje yra ir amerikiečių jėgų. Ji į Kambodiją įsiveržė amerikiniais sunkvežimiais ir gerai Amerikos ginklais ginkluota. Ją apdengė Amerikos kariniai lėktuvai.

Šiuos žodžius rašant ketvirtadienio rytą, pranešama iš Saigono, kad užpuolimas ant Kambodijos sėkmingas, kad už dvidešimt penkių mylių nuo rubežiaus Kambodijoje jau užimtas didelis miestas. Esą tik du Amerikos kareiviai sužeisti. Apie Saigono armijos nuostolius nieko nesakoma.

Washingtone dėl šito išplėtimo karo į Kambodiją didžiausias sujudimas. Ir vėl nebuvo Kongreso atsiklausta. Netgi Senatinis Komitetas užienio reikalams nieko nežinojo apie šitą naują agresiją, apie išplėtimą karo.

Prieš šitą prezidento ir Pentagono žygį griežčiausiai protestuoja senatoriai Fulbright, Mansfield, Aikens, Church ir kiti.

Didelis susirūpinimas ir visoje šalyje.

Šį vakarą, penktadienį, prezidentas Nixonas sakys kalbą apie invaziją į Kambodiją.

-:- -:- -:-

Ketvirtadienio rytą baisi audra labai daug žalos pridarė Oklahoma City. Daug namų sugriauta, daug žmonių padaryta benamiais.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per year	$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Gegužės Pirmoji šiemet

ŠIANDIEN Gegužės Pirmoji — Tarptautinė darbo žmonių šventė. Tarybų Są—je, tuo būdu ir Tarybų Lietuvoje, ir visuose socialistiniuose kraštuose tai yra didelio džiaugsmo, didelių pergalių šventė. Ten darbo liaudis dar kartą tai išreiškia masinėmis eisenomis, sueigomis, susirinkimais. Niekas joms netrukdo, niekas nesistengia joms užstoti kelią, jų džiaugsmą ir pasididžiavimą sudrumsti, nes ten valdžios yra jų valdžios, kurios tik jų geriausiais interesais rūpinasi.

Bet Gegužės Pirmoji yra darbo liaudies šventė ir kapitalistiniame pasaulyje. Pažangioji jos dalis, revoliucinių partijų vadovaujama, taip pat ruošia eisenas, aikštėse bei salėse susirinkimus. Bet šių išstojimų ir manifestacijų pobūdis skirtingas. Yra tokių kaptalistinių šalių, kuriose bet kokios viešos gegužinės manifestacijos griežtai uždraustos.

Mūsų Jungtinėse Amerikos Valstijose šiemet Gegužės Pirmoji daugumoje miestų darbo liaudies švenčiama susirinkimais salėse ir aikštėse. Gaila, kad dėl tam tikrų sąlygų masinės eisenos gatvėse beveik "išėjusios iš mados." Pav., atsimename, New Yorke prieš keliolika metų šimtai tūkstančių darbininkų išsiliedavo į gatves. Kai kurios ir darbo unijos ruošdavo demonstracijas bei masinius mitingus. Bet darbo unijose, net ir tokiose kaip siuvėjų pramonės unijos, šiandien viešpatauja konservatyvizmas, joms vadovauja tokie vadai kaip George Meany, kuriems bet koks organizuotų darbininkų kovingumas yra netoleruojamas. Tai gaila, bet taip yra. Ir gaila, kad dar vis nesimato aiškaus lūžio į gerąją pusę.

Nežiūrint visų sunkumų, daugelyje didmiesčių šiandien vyksta darbo žmonių Gegužės Pirmosios proga išstojimai. Visuose juose vyriausi šūkiai yra:

Galas Amerikos imperializmo agresijoms!
Likviduoti militarines bazes užsienyje!
Baigti ginklavimosi lenktynes!
Ginklavimuisi ir militarizmui skiriamas lėšas nukreipti kovai prieš skurdą, kriminalizmą, lūšnynus mūsų miestuose!
Tegu gyvuoja taika!
Tegu gyvuoja tautų ir šalių draugystė!

Pavojingi ženklai

Iš Washingtono sklinda labai pavojingi ženklai. Šiuos žodžius rašant atrodo, kad prezidentas Nixonas yra pasimojęs Amerikos ginkluotomis jėgomis įsimaišyti į Kambodijos civilinį karą. Per savo sekretorių jis pareiškė, kad Kambodijos situacijoje yra paliesti opiausi Amerikos interesai. Sakoma, kad jis jau pasiruošęs patenkinti Kambodijos militarinės klikos reikalavimą suteikti jai Amerikos ginklų. O tai reikštų įsivėlimą į Kambodijos vidinius reikalus. Tai reikštų, kad Amerika militarinėmis jėgomis gelbės Kambodijos militarinei valdžiai išsilaikyti galioje. Kambodijoje bus kartojama Pietų Vietnamo karo istorija!

Pasirodo, kad prezidentas nesiskaitys nė su Senato nuomone šiuo reikalu. Antai Senatinis užsienio reikalais komitetas beveik vienbalsiai yra priešingas Amerikos ginklų ir ginkluotų jėgų siuntimui į Kambodiją. Ypač aštriai prieš tokį žygį kalba komiteto pirmininkas Fulbright. Bet prezidentas aiškina, kad jis gali šią šalį įvelti į šią naują ir baisiai pavojingą avantiūrą be Kongreso sutikimo. Kongresas esąs bejėgis jam pasipriešinti. Kongresas galėtų pasipriešinti tiktai tada, jeigu prezidentas kreiptųsi į jį su prašymu daugiau lėšų karo reikalams. Bet tuo tarpu jis gali apsieiti be tokių lėšų, nes juk mes Pietų Vietname turime milžiniškas armijas ir aukščiausius ginklų bei amunicijos kalnus. Tai dalį tų jėgų ir ginklų prezidentas gali tuoj permesti į Kambodiją. O paskui, kai ir ten karas išsiplės, kai jis taip pat persimes į Laosą ir Tailandą, ir reikės daugiau bilijonų dolerių jo vedimui, prezidentas mokės prieš Kongresą pastatyti klausimą taip, kad jis negalės atsisakyti duoti daugiau pinigų. Jis sakys, kad reikia gelbėti mūsų jaunus vyrus. Jiems pagalbon reikia siųsti daugiau jaunų vyrų. Jiems reikia ginklų. Reikia pinigų. Argi Kongresas atsisakys "gelbėti" mūsų armiją nuo sunaikinimo Indokinijos džiunglėse? Girdi, negalės atsisakyti...

Tai tokia esanti mūsų prezidento strategija apeiti Kongresą ir išplėsti karą ne tik į Kambodiją, bet į visą Indokiniją.

Saigonas, P. Vietnamas.—JAV komanda pranešė, kad balandžio 22 d. nušauti keturi JAV lėktuvai Laose ir trys helikopteriai P. Vietname.

Užmuštas vienas amerikietis, trys dingę ir trys sužeisti.

Jeruzalimas. — Du izraeliečiai žuvo, kai jie norėjo pavažinėti po okupuotą teritoriją.

Roma. — Kardinolas Tisserant išvyko į Jungtines Valstijas ir Kanadą. Ten žada viešėti iki geg. 26 d.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

IR KILO BAISI JŲ FRONTE AUDRA

Įžymusis Lietuvos dainininkas Vaclovas Daunoras tebevieši Amerikoje ir tebekoncertuoja, o "vaduotojų" fronte siautėja baisiausia audra. Jau per daug net ir Bostono menševikų "Keleiviui" kai kurių siutimo prieš šį jauną dainininką, kuris jiems tik tuo nusidėjo, kad keliose vietose jau labai, labai gražiai padainavo gražių lietuviškų liaudies dainelių bei arijų iš įvairių operų.

"Keleivio" redaktorius Sonda pliekia jiems kailį, žinoma, ne už tai, kad jie plačiausiai atidarė savo nešvarias burnas, bet kad jie savo nepagrįstais ir kvailais sapaliojimais, girdi, labai kenkia visam "mūsų vadavimo reikalui", kad jie plūdimais ir burnojimais skaldo "veiksnių" gretas ir iš tikrųjų tarnauja tiems baisiesiems komunistams! Iš jų, girdi, žioplumo komunistai turi puikios medžiagos savo propagandai. Komunistai gi pašėlusiai gudrūs ir moka tuo pasinaudoti.

Sonda savo kolegas desperatiškai šaukia į protą. "Jei neatgautume blaivesnio amo", sako vargšas, "savo tarpe susiniekintume ir susinaikintume kone visi, nes ir dabar, net be išvykos į Lietuvą, tik už akompanavimą V. Daunorui jau niekinamas Chicagos Lietuvių Operos ugdytojas Aleksandras Kučiūnas, kompozitorius Darius Lapinskas ir tik už pasikalbėjimą su minėtu solistu — net taurus lietuvis ir jaunimo draugas kun. Antanas Saulaitis. O kiek čia dar betrūksta, kad iš patriotų sąrašo išbrauktume ir Vytautą Marijošių, Jeronimą Kačinską, Julių Gaidelį ir eilę kitų meno astovų, kurių kūrinius kartais gali Lietuvoje sugroti ar išleisti?

Visą šį pragaištingą erzelį savo nusiraminimui bandome suvesti į formulę "Mus kiršina", kai tuo tarpu daug daugiau ženklų rodo, kad mes patys kiršinamės, stokodami sąmoningumo ("K.", bal. 22 d.)

JIE VĖL DEMONSTRUOS SAVO ŽIOPLUMĄ

Smetoninė "Elta" skelbia:

UNESCO (Jungtinių Tautų specialus padalinys — organizacija, kurios tikslas — skatinti tarptautinį bendradarbiavimą švietimo, mokslo ir kultūros srityse ir kurio centras yra Paryžiuje), šiuos, 1970 metus, yra paskelbusi... Lenino metais, tariamai už šio "nuopelnus." Eltos gautomis žiniomis, tarptautinis Lenino "garbei" simpoziumas balandžio mėn. 19-26 dienomis rengiamas Suomijoje, ampere mieste. Jo tema: 'Leninas ir mokslo, kultūros ir švietimo pažanga.'

Vlikas, ryšium su šiuo ir kitais galimais Lenino minėjimais, ruošia protesto pareiškima.

Jų nebe išmokysi. Jie nepraleis nė vienos progos nepademonstravę savo žioplumo.

BAŽNYČIA NIEKAM NEREIKALINGA, TAD NEREIKALINGI IR KUNIGAI

Pagaliau kanadiečių klerikalų "Tėviškės Žiburiuose" (bal. 23 d.) baigėsi jų didžiojo galvočiaus Antano Maceinos straipsnis "Bažnyčios tragika." Čia autorius susumuoja savo atradimus. Vienas tų atradimų ir mums labai patinka, būtent tas, kad bažnyčia niekam nereikalinga. Iš to plaukia išvada, kad nereikalingi ir kunigai su visa milžiniška davatkų armija.

Kad skaitytojas nepamanytų, jog mes tokią nuomonę iš savo galvos išlaužėme ir pakišome Maceinai, čia seka jo paskutinio "Bažnyčios tragika" instolmento ilga ištrauka. Atsakydamas tiems, kurie norėtų bažnyčią sumoderninti, sušiandieninti, reformuoti, Maceina sako:

...Šiandienėjimo vykdytojai mano, kad Bažnyčios ėjimas į socialinę, teisinę, valstybinę, mokslinę, meninę kasdienybę apreikš jos pasiuntinybę pasauliui ir kad pasaulis pradės Bažnyčią ne tik pastebėti, bet ją branginti bei jos trokšti.

Bet ar tai nėra iliuzija? Ar Dievo išstūmimas iš pasaulio naujųjų laikų istorijoje neveda ir prie Bažnyčios išstūmimo iš to paties pasaulio.

Kam gi Bažnyčia yra pasauliui reikalinga? Taikai? Pasaulis gali, jei nori, taiką įvykdyti ir be Bažnyčios. Nė vieno karo Bažnyčia nesutrukdė, jei jis atrodė esąs naudingas vienai kuriai (o gal net ir abiem?) pusei — socialinei bei ekonominei gerovei?

Praktika kalba kaip tik priešingai. Kraštai pvz. Švedija), valdomi socialistų (vad. labiausiai atsitolinusios partijos nuo Bažnyčios), yra pažangiausi socialiniu atžvilgiu.

Ir ką čia Bažnyčia galėtų pasakyti, ko nežino ar negali pasakyti pasaulis? Kultūrai kurti? Šioje srityje Bažnyčia gali kuo mažiausiai, nes neturi jokių aiškių kultūrinių idėjų. O kai ji pradeda apie kultūrą kalbėti, tai viskas susiveda į pastoraciją (plg. popiežiaus Pijaus XII kalbą apie literatūrą).

Kultūrai kurti pasaulis Bažnyčios iš tikro nėra reikalingos, ir naujųjų laikų kultūra susikūrė ne Bažnyčios vadovaujama, bet kaip tik priešindamasi Bažnyčiai.

Galėtume perbėgti visas pasaulio sritis ir nerastume nė vienos, kurioje pasaulis negalėtų apsieiti be bažnyčios.

Todėl kai Bažnyčia šiandien siūlyte siūlosi pasauliui pagelbėti, tai man visados pasigirsta truputį pakeisti Laplac'o žodžiai: "Madame, Jūsų pagalba man yra nereikalinga."

Bažnyčios sūlymasis taikos, gerovės, teisingumo, kultūros reikalam yra tokios pat prasmės, kaip kad Dievas siūlytųsi Laplac'ui išspręsti planetų sukimosi dėsnius arba šiandieniniam astronautam išaiškinti mėnulio kilmę.

Kaip Dievas pasidarė nereikalingas moksliniam pasaulio tyrinėjimui, taip Bažnyčia darosi nereikalinga kasdieniniam pasaulio tvarkymui.

Savo "politinės teologijos" kritikoje R. Spaemannas teisingai pastebėjo, kad pasaulio srityje "teologija neteikia mums nė vieno pagrindo, kuris būtų geresnis, negu tas, kurį galime rasti ir be teologijos" ("wor und Wahrheit" 1969, nr. 6, p. 491). Tai labai taiklі pastaba.

Kritiškiau galvojančiam katalikui šiandien kartais net gėda, kaip juokingai ne vienas teologas bei sielovadis atsiliepia į kasdieninius pasaulio reikalus (karas Vietname, Biafra, atominė bomba, pokalbis su marksistais, spaudos laisvė ir t. t.). Tai primena lietuvišką kalambūrą: 'Einu į mišką. — Ir aš! Kertu medį. — Ir aš! Darau iš to medžio lovį. — Ir aš"...

Būtų liūdna, kad įsibėgėjęs Bažnyčios šiandienėjimas virstų galų gale neapdairiu pasaulio vaikymusi ir nuolatiniu kartojimu, esą ir Bažnyčia yra visur ten, kur ir pasaulis. Pasaulis tik juokiasi iš šitokio vaikymosi bei kartojimo "Ir a," kaip kad ir mes juokiamės ano lietuviško kalambūro pabaigoje.

Bet, žinoma, A. Maceina nesiūlo bažnyčias uždaryti ir kunigus pasiųsti į fabrikus bei kasyklas sau duoną pelnyti iš prakaito kaktos savo. Jis tik reikalauja, kad bažnyčia būtų palikta žmonėms mulkinti pasakomisapie dievą, pomirtinį rojų ir pragarą. Tik tam ji esanti pašaukta ir reikalinga...

VYSKUPAS BRIZGYS SAKO, KAD IR KUNIGAI APGAUDINĖJA

Brooklyno kunigų "Darbininkas" (bal. 21 d.) cituoja Chicagos kunigų "Drauge" vyskupo V. Brizgio pasisakymą apie tuos kunigus, kurie kelia triukšmą dėlei celibato. Jis sako, kad tokių kunigų yra labai mažai, bet jie kalba neva daugumos kunigų vardu ir todėl pasaulį piktai apgaudinėja.

Pav., 1969 m. rudenį Salt Lake City susirinko tik 70 kunigų, iš jų tik 38 pasmerkė celibatą, bet "jie pasiskelbė priėmę rezoliuciją vakarinės keturių diecezijų kunigų vardu." Štai daugiau pavyzdžių:

Šių metų kovo 9-12 dienomis posėdžiavo Amerikos kunigų sąjungos atstovai. Laukta tūkstantinio dalyvių skaičiaus. Iš apie 60,000 Amerikos kunigų atsilankė 522. Ir iš tų 252 toli gražu ne visi balsavo už pateiktas vis tas pačias — celibato ir bendro gyvenimo panaikinimo — rezoliucijas, tačiau už jas balsavusieji nutarė jas pateikti vyskupų konferencijai kaip Amerikos kunigų rezoliucijas.

Šių metų balandžio 7 d. vakare Cicero, Ill., šv. Pranciškos Romietės parapijos salėje buvo šauktas Chicagos arkidiecezijos kunigų susirinkimas. Iš apie 2,800 kunigų atsilankė 592... Už minėtas rezoliucijas pasisakė 388. Tačiau jie šias rezoliucijas įteikė kardinolui visų Chicagos kunigų vardu.

Redakcijos atsakymai

Krosniečiui, Baltimore, Md. — Jūsų laišką gavome tiktai balandžio 26 dieną, parengimas Lenino gimtadieniui paminėti įvyko balandžio 23 dieną. Vadinasi, jūsų pranešimas labai pavėluotas.

Mabožui, T. Lietuva.—Jūsų išvada, kad normalus rūkymas sveikatai nekenkia, mums atrodo, klaidingas. Vis tiek širdingai ačiū už laišką.

IŠ LAIŠKŲ

"Laisvės" Redakcijai

Be galo esu dėkinga tiems, kurių dėka mano dukra M. Macijauskienė gauna JAV lietuvių leidžiamą žurnalą "Šviesa" ir laikraštį "Laisvė".

Neseniai gavom jau "Šviesą" 1970 m. numerį 1. Šis numeris savo straipsniais ir poezija tiesiog sužavėjo. Labai daug tiesos ir pamokymų Dr. A. Petrikos straipsnyje "Jaunimo ideologija ir jo puoselėjama muzika". Norėtųsi, kad spaudoje panašių, jaunimo auklėjimo tematika straipsnių dažniau pasirodytų.

Dar kartą širdingai dėkoju tiems, kurie suteikia galimybę skaityti JAV leidžiamą pažangių lietuvių spaudą.

K. Žakevičienė
mokytoja-pensininkė
Kaunas
1970. IV. 20

Sveikinu su Gegužės Pirmąja, Tarptautine darbo žmonių solidarumo šventė. Linkiu visam "Laisvės" darbuotojų kolektyvui, jos rėmėjams ir skaitytojams naujų laimėjimų ir pergalių darbe, kūryboje bei asmeniniame gyvenime.

Tegu "Laisvės" skleidžiamos tiesos idėjos randa vis daugiau atgarsio jaunimo tarpe ir sąmoningiausieji iš jų smalsiai stoja perimti sukauptos per tiek metų didžiulės kovinės patirties iš vyresniųjų, iš idėjinio fronto veteranų.

J. Subatavičius
Vilnius, 1970. IV. 18.

Mielas Drauge,

Vis rašau jums iš Kauno klinikų. Matau, kad mano straipsnį palydėjote į žurnalą "Šviesą". Ačiū. Ką dar turite mano parašytą, naudokite pagal nuožiūrą.

Mane ištikęs antras infarktas pasunkina mano padėtį. Su vienu—ir tai žmogui nelengva... Nežinau, kada jums parašysiu naujus kūrinius. Guliu klinikoje metais, kai sukako 40 metų nuo spausdinimosi "Laisvėje". Guliu metais, kai kričio 5 dieną sukaks 60 metų. Visi mano bičiuliai — rašytojai ją jau palydėjo. Taigi, ir antras infarktas ir bėgą metai liudija — ištirpsi ir vienintėlis užsilikęs 1930 metų "Laisvės" bendradarbis... Ligoninėje negaliu parašyti mašinėle.

Sveikatos! Spaudžiu ranką.

A. Liepsnonis
Kaunas, 1970. IV. 19 d.

Nuo Redakcijos: Širdingai ačiū už laiškutį. Labai labai gaila, kad dar vis tebesate priversti gulėti ligoninėje. Linkime greitai ir pilnai susveikti. Jūsų bendradarbiavimą "Laisvei" mes visuomet labai aukštai vertiname.

Gerb. Redaktoriau:

Gal galėtumet man atsakyti į porą klausimų. Pirmas klausimas: Kas dabar Lietuvai atstovauja ir prieko reikia, turint reikalą, kreiptis? Aš negaliu suprasti, kodėl Amerika Tarybų Lietuvos nepripažįsta...

Antras klausimas: Gal turite knygų katalogą? Aš mylėčiau turėti. Gal rasčiau knygų, kurios man patiktų. Aš jau senas, bet skaityti labai mėgstu. Lauksiu atsakymo.

Su pagarba, **M. Zwinakis**

..**Atsakymas:** Visais reikalais reikia kreiptis į Tarybinę ambasadą Washingtone. Galima rašyti angliškai arba lietuviškai.

Knygų katalogo neturime.

Nuoširdžiai sveikiname "Laisvės" darbuotojus ir skaitytojus su Darbo žmonių tarptautinio solidarumo diena — Gegužės Pirmąja. Linkime geriausios sėkmės darbe ir gyvenime.

J. Karvelis
Kultūrinių ryšių su Užsienio Lietuviais Komiteto pirmininkas

KLAIDOS PATAISYMAS

Balandžio 28 dienos "Laisvėje" straipsnis "Kaip žmonės save žudo" neturi parašo. Jo autorius yra Dr. A. Petrika. Labai atsiprašome.

FUNIKULIERIUM Į KALNĄ

Į kalną kyla vagonas,
Lynas jį kelia plonas.
Bedugnės žioji žemai,
Į kalną šliaužia ramiai
Plieno lynais vagonas.

Jaunimas į kalną kelias,
Aidi jų kalbos žvalios, —
Vien juokas skardus vagone.
Grupelė jaunimo linksma
Į kalną juokaudama kelias.

Bet turėjo kažkas kadaise
Įveikti statumą baisią,
Nutiesti šiuos lynus, trosus,
Paleisti stiprius motorus, —
Tai reikėjo atlikti kadaise.

Smagu į aukštį taip kilti,
Nematyt, kapų kiek supilta
Pašlaitėj, toli, apačioj, —
Vietoj pavojingiausioj pačioj, —
Nematyt, kapų kiek supilta...

Lyg funikulieriais nūdien
Į ateitį kylame, judam
Ir mes, ir mūsų vaikai.
Atrodo, vieni tik juokai
Mums kilti į ateitį nūdien.

Kitokius nutiesti lynus
Mums tenka, įveikiant kalnynus,
Ir būna
Nelengva dažnai
Viršūnę
Regėti aukštai,
Į ją tiesti idėjų lynus.

J. Alota

ROMAS ŠARMAITIS

Liaudies kova dėl pažangos

(Šimtosioms Vladimiro Lenino gimimo metinėms)

(Pabaiga)

Po 30 metų

Tarybinių Lietuvos darbininkų ir valstiečių valstybė, sąjunginė TSRS respublika, štai jau 30 metų žengia socialistiniu keliu. Per tą laiką lietuvių tautos sudėtyje įvyko esminiai pakitimai. Buržuazijos viešpatavimo metais lietuvių tautą sudarė buržuazija (fabrikantai, bankininkai, pirkliai, stambūs namų savininkai), dvarininkai, buožės, negausus inteligentijos sluoksnis, pramonės darbininkai, plačiosios valstiečių masės (vidutiniai, mažažemiai ir bežemiai valstiečiai), žemės ūkio darbininkai. Tarp visų šių tautos sluoksnių vyko klasinė kova, kova dėl politinės valdžios. Buržuazinėje Lietuvoje Šeimininkavo stambioji buržuazija, buožės ir dvarininkai, kurių reikalus uoliai gynė A. Smetonos fašistinė vyriausybė, padėdama engti darbo liaudį.

Socialistinės revoliucijos dėka, socializmo statybos eigoje Lietuvoje išnyko išnaudotojų klasės — miesto buržuazija, dvarininkai, buožės. Netekę išnaudotojiško gyvenimo pagrindo, šių klasių elementai įsiliejo į pramonės, tarybinių ūkių darbininkų eiles, į tarnautojų eiles. Suvisuomenintoje pramonėje, statyboje, prekyboje, sukolektyvintame žemės ūkyje dabar dirba dvi draugiškos klasės — darbininkai ir kolūkių valstiečiai. Žymiai išaugo tarybinė inteligentija, tarnaujanti savo liaudžiai.

Statistikos duomenų rinkinyje "Lietuvos TSR ekonomika ir kultūra 1968 metais" (Vilnius, 1969) pateikiami įdomūs skaičiai apie tą kelią, kurį nuėjo lietuvių tauta, lietuvių socialistinė nacija nuo 1940 metų. Nors antrojo pasaulinio karo metu, vokiečių fašistinės okupacijos laikotarpiu Lietuvoje buvo iššudyta šimtai tūkstančių žmonių, keliasdešimt tūkstančių buvo vokiečių išvežti arba patys pabėgo į Vakarus, karo veiksmų metu ir traukdamiesi iš Lietuvos hitlerininkai nusiaubė pramonę, žemės ūkį, — 1968 metais Lietuvoje gyveno 6 procentais daugiau žmonių kaip 1940 metais, o darbininkų ir tarnautojų skaičius padidėjo 6 kartus.

Tais pat 1968 metais liaudies ūkyje darbininkų specialistų skaičius palyginti su 1940 metais išaugo 9.7 karto. Pramonės bendroji produkcija per tą patį laiką išaugo 25 kartus, elektros energijos gamyba — 74 kartus, automobilių transporto krovinių apyvarta — 217 kartų. Žemės ūkio bendroji produkcija per tą laiką išaugo 1.7 karto. Ypač ryškūs tarybiniais metais pasiekti laimėjimai lietuvių nacionalinės kultūros srityje.

Bendrojo lavinimosi mokyklose 1968 metais mokėsi 1.5 karto, specialiose vidurinėse mokyklose — 10 kartų ir aukštosiose mokyklose — 9 kartus daugiau moksleivių. Visų specialybių gydytojų Tarybų Lietuvoje yra 4 kartus, o vietų ligoninėse — 3.4 karto daugiau, kaip 1940 metais. Ir mokslas, ir gydymas Tarybų Lietuvoje kaip ir visoje Tarybų Sąjungoje, yra nemokami. Nusenę darbininkai ir kolūkiečiai gauna pensijas. Dauguma darbininkų ir tarnautojų per savaitę dirba 5 darbo dienas. Išaugo darbininkų, tarnautojų ir per savaitę dirba 5 darbo dienas. Išaugo darbininkų, tarnautojų ir kolūkiečių realus darbo užmokestis.

Tokie, bendrais bruožais, yra lietuvių socialistinės nacijos pasiekimai socializmo ir komunizmo kūrimo laikotarpiu. Jie būtų neįmanomi, jei Lietuva 1940 metais nebūtų pasirinkusi socialistinio vystymosi kelio, marksizmo-leninizmo mokslo nurodyto kelio.

Išvados

1. Marksizmo-leninizmo idėjoms plisti Lietuvoje objektyvias sąlygas sudarė pati kapitalistinė santvarka su jai būdingais revoliuciniais prieštaravimais, su buržuazijos ir darbininkų interesų nesutaikomumu ir iš to kylančia nuolatine klasių kova. Marksizmas-leninizmas kaip darbininkų klasės ir visų išnaudojamųjų ideologija neivengiamai susilaukdavo darbo žmonių pritarimo.

2. Marksizmo-leninizmo idėjos neplinta gaivališkai. Jas platina darbo žmonėms marksizmo-leninizmo teoriją isisavine mokslo žmonės, politiniai darbininkų klasės partijos vadovai ir veikėjai, sugebantieji šias idėjas, marksistini-leninini veikimo metoda kūrybiškai taikyti konkrečiomis vietos gyvenimo sąlygomis.

3. Nuo XIX a. pabaigos leninizmo idėjas Lietuvoje skleidė revoliuciniai marksistai F. Dzeržinskis ir jo bendražygiai, lenininės "Iskros" ir V. Lenino raštų platintojai, bolševiku partijos veikėjai, revoliuciniai socialdemokratai, veikę mūsu krašto nacionalinėse socialdemokratinėse organizacijose.

4. Pagrindini leninizmo idėjų skleidėjų darbą Lietuvoje atliko Lietuvos Komunistu partija, sukurta 1918 metais Jos veikėjai V. Kapsukas, Z. Angarietis, K. Požela ir kiti leido gimtąja kalba V. Lenino raštus, spausdino juos periodikoje, populiarino savo knygose, partijos žurnaluose, laikraščiuose, atsišaukimuose. Vadovaudamiesi lenininiais ideologiniais, organizaciniais, teoriniais ir taktiniais principais, praktiniu bolševiku partijos patyrimu, Lietuvos Komunistu partija organizavo ir organizuoja visa savo veikla, vadovavo darbininku ir visu darbo žmoniu kovai dėl savo išsivadavimo, dėl socializmo sukūrimo.

5. Leninizmo idėjoms plisti padėjo pats Tarybų Sąjungos — V. Lenino ir jo bendražygiu sukurtos pirmosios pasaulvie darbininku ir valstiečių valstybės — gyvavimas. Sekdami Tarybų šalies pasiekimus visose ekonomikos ir kultūros srityse, bendraudami su jos veikėjais, Lietuvos darbo žmonės įsitikindavo, kad tos idėjos yra teisingos, atitinka jų gyvybinius interesus.

6. Leninizmo idėjoms plisti Lietuvoje padėjo Amerikos šalių, ypač JAV, pažangiųjų lietuvių organizacijos, leidusios V. Lenino raštus ir kitas marksistines knygas, pažangią periodinę spaudą. Visi tie raštai įvairiais keliais pasiekdavo Lietuvą ir buvo jos darbo žmonių studijuojami.

7. Leninizmo idėjas Lietuvoje propagavo tūkstančiai jos darbininkų, valstiečių ir inteligentų, dalyvavusių kovose dėl Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos pergalės, kovojusių pilietinio karo frontuose dėl revoliucijos laimėjimų išsaugojimų. Leninizmo idėjas gyvenime vykdė tūkstančiai Lietuvos 1918-1919 metų proletarinės revoliucijos dalyvių, o po jos nuslopinimo — dirbusių įvairiose Lietuvos Komunistų partijos vadovaujamose organizacijose ir išsaugojusių ištikimybę darbininkų klasės išsivadavimo kovai.

8. Visais šiais keliais plitusios marksizmo-leninizmo idėjos padėjo Lietuvos Komunistų partijai sutelkti darbo žmones ir, susidarius palankioms vidinėms ir tarptautinėms sąlygoms, nuvesti juos 1940 metais į pergalę, į socialistinės santvarkos sukūrimą.

-:- -:- -:-

Dabar Tarybų šalis, kiekviena jos tarybinė respublika rengia naujo 1971-1975 metų liaudies ūkio ir kultūros išvystymo planą, kuriame bus nubrėžti nauji didingi uždaviniai, įveikiami atsilikimo barai, sprendžiami neišspresti klausimai.

Tarybų Lietuvos darbo žmonės, minėdami V. Lenino gimimo šimtąsias metines, su pasitenkinimu pažymi, kad jų gimtajame krašte marksizmo-leninizmo idėjos pasiekė pergalę, kad jos yra negęstančiu švyturiu tų šalių darbininkams, kurie dar tebevelka kapitalistinį išnaudojimą ir socialinę priespaudą.

Londonas.—Daugelio unijų delegacija vyks į Šiaurės Vietnamą pasitarti dėl paramos prieš agresorius.

Mokykla prie Nemuno

(Specialiai "Laisvei"))

Žemųjų Šančių senamiestyje, kur tarp medžių ir sodų mirga medinių namelių pilki gontų stogai, dešiniuoju Nemuno krantu nuo Žaliojo tilto ateina nauja, didi arterija — konstruojama Nemuno krantinė. Prie naujos gatvės statomi ir daugiaaukščiai pastatai...

Toliau, kur Nemunas, perbėgęs Panemunės tiltą, meta šuolį į vakarus Napoleono kalno link, stovi naujas, baltas triaukštis pastatas, nepaprastai gražioje geografinėje padėtyje. Tai Kauno VII Vidurinė Mokykla, pirmaujanti miesto Panemunės rajone.

Šalia banguoja platus mėlynas Nemunas... Už dvelkiančių jūra vandenų matosi kitas mūsų didžiosios upės krantas: aukšti, statūs kalnai ir žaliuojantis medžiais šlaitas. Pasakiškas reginys prieš plačius mokyklos langus!..

Šios mokyklos biologijos kabinete su moksleiviais — gamtos mylėtojais aš turėjau pokalbi "Apie naujesniuosius vitaminingus vaismedžius Lietuvoje ir Argentinoje." Savo įspūdžiais noriu pasidalyti su "Laisvės" skaitytojais.

Šiame didžiuliame pastate yra 24 klasiniai kambariai su 37-mis pamokų klasėmis. Dirbama dviem pamainomis. Be to, yra fizikos, chemijos, biologijos, sporto, laboratorijų, užsienio kalbų, muzikos, pionierių ir kiti kabinetai.

Turtingais įrengimais dėmesį patraukia chemijos, fizikos ir biologijos kabinetai. Pastarasis vertingais keturiais šimtais eksponatų primena muziejaus salę... Čia kartu anatomijos, zoologijos ir botanikos kolekcijos. Yra savas kino aparatas.

Kiek čia įdėta pedagoginio triūso, pasišventimo mokslui tokio kabineto įrengimui ir jo nuolatinei priežiūrai.

Dar steigiamas mokyklos muziejus.

Žemutiniame aukšte (pusrūsyje) yra mergaičių orientacijos buitinių pamokų darbų kabinetai. Čia mokoma siuvimo, mezgimo, kulinarijos, gėlių auginimo ir kt. darbai.

Tame pačiame aukšte yra berniukams metalo ir medžio praktikos darbų dirbtuvės. Praktikos darbus atlieka nuo V iki VIII klasės mokiniai.

Mokykloje yra įrengta 200 vietų valgykla. Pietų kaina 30 kapeikų.

Mokykloje mokosi 1,300 mokinių (nuo 7 iki 18 metų amžiaus). Joje dirba 57 pedagogai, beveik visi baigę aukštąjį mokslą, o kai kurie — yra įsigiję net po du aukštojo mokslo diplomus. Mokinių sveikatos priežiūrai čia budi vidaus ligų gydytojas, stomatologas ir medicinos sesuo.

Paklausiau, kaip sekasi ateizmo propagavimas mokinių tarpe?

— Nors ateistinių pamokų nebūna, bet nė vienas vaikas netiki, — atsakė mokytoja. Yra tik ateistų būrelis, kuris organizuoja savo pamokas kartą per dvi savaites.

Tai puikus pažangos reiškinys! Ateitis tikrai bus ateistinė...

Mokykloje yra 14 būrelių: literatų, techniku, chemikų, kraštotyrininku, kino operatorių, saviveiklos, nacionalinės draugystės, ateistu, automodelistų, aviomodelistų, jaunųjų gamtininkų ir kt.

Meno saviveikloje dalyvauja 546 mokiniai. 154 mokiniai lanko muzikos mokyklas, baletą, chorą, choreografiją, dailę ir kt.

Veikia du chorai: pionierių ir mišrus vyresniųjų klasių choras (juose dalyvauja 220 moksleivių).

Šita mokykla — tai tarybinės mokyklos pavyzdys: visur švara, šviesu, erdvūs laiptai ir koridoriai, gėlės, žalumynai... Visa tai teikia kultūros, estetinio pasigėrėjimo, malonumo nuotaiką.

Norėtųsi čia gyventi... Bet per anksti aš gimiau... Čia gyvena dabartinė jaunystė — čia jų antrieji namai.

Jeigu tokioj mokykloj aš būčiau galėjęs praleisti savo vaikystę, man būtų vienas iš maloniausių prisiminimų mano gyvenime.

Tai tokios šiandien mūsų tarybinės mokyklos...

Stasys Gimbutas

Kaunas, 1970 m.

Lietuva plačiai pažymėjo čikagiškės "Vilnies" 50-metį. Žurnalistų sąjunga kartu su Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komitetu "Tiesos" laikraščio salėje surengė iškilmingą susirinkimą šiam jubiliejui paminėti. Kazys Liubšys užfiksavo šio susirinkimo prezidiumą. Čia matome "Tiesos" vyriausiąjį redaktorių G. Zimaną, reemigrantą dr. A. Margerį, Partijos istorijos instituto direktorių R. Šarmaitį, Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komiteto pirmininką V. Karvelį, Spaudos komiteto pirmininką F. Bieliauską, "ELTOS" direktorių D. Rodą, Mokslų akademijos visuomenės mokslų skyriaus akademiką sekretorių V. Niunką, respublikos užsienio reikalų ministro pavaduotoją V. Zenkevičių. Kalba Žurnalistų sąjungos valdybos pirmininkas respublikos nusipelnęs kultūros veikėjas J. Karosas.

"Vilnies" jubiliejui taip pat buvo skirta mokslinė konferencija, balandžio 13 dieną įvykusi Vilniaus universitete.

Skiepai nuo raudonukės

Medicina greitai likviduos dar vieną ligą — raudonukę. Tai būsimosioms motinoms labai pavojingas susirgimas. Vaikai šią ligą perserga lengvai, be jokių komplikacijų. Tačiau jeigu ja suserga moteris per pirmuosius tris (o kartais net ir šešis) nėštumo mėnesius, kūdikis gali gimti apsigimęs: atsilikęs psikiškai, su širdies - kraujagyslių sistemos pakenkimais, sutrikusia klausa, regėjimu ir kt. 1964 m. raudonukės epidemija siautė JAV. Susirgo 247,000 moterų per pirmuosius tris nėštumo mėnesius. 8,000 iš jų liga sukėlė savaiminius abortus ir 20,000 — nenormalius gimdymus.

Dramatiškas raudonukės pasekmes pastebėjo australų gydytojas N. Grigas 1941 m. Raudonukės virusas buvo išskirtas ir išaugintas 1962 m. Nuo to laiko įvairiose šalyse nepaliaunamai ieškoma efektyvios vakcinos. Trys rūšys vakcinų buvo išbandytos 50.000 vaikų daugelyje šalių, jų tarpe Tsrs, JAV, Prancūzijoje, Irane ir kt. Tyrimų rezultatus specialistai laiko esant visiškai patenkinamus. Manoma, kad masiškas vaikų skiepijimas turėtų užkirsti kelią šiai ligai. Vieni mokslininkai siūlo vaikus skiepyti dviem etapais: pirmuoju, 5 metų laikotarpiu, paskiepyti 50-75% visų 1-2 metų amžiaus vaikų; antruoju — paskiepyti visus mokyklinio amžiaus vaikus. Kiti mokslininkai mano, kad tikslingiausia būtų iš pradžių paskiepyti mergaites, o vėliau skiepyti visus vaikus.

Akys ir vaistai

Akys yra labai jautrus organas ir jas reikia tausoti. Kenkia akims jų nuvarginimas, netinkamas apšvietimas darbo metu, nepritaikytų akinių dėvėjimas, tabako dūmai, alkoholis, žalingi darbo veiksniai ir kt. Apsauginius akinius reikia nešioti, atliekant suvirinimo darbus, kuliant, nešiojant taršas, remontuojant kambarius ir dirbant visokius kitus, galinčius akims pakenkti, darbus.

Dar pasitaiko, kad žmonės patys gydo akis. Taip elgtis jokiu būdu negalima, nes akys yra labai jautrios vaistams ir, neišmanant apie juos, galima sugadinti regėjimą. Akims vaistus paskirti gali tiktai gydytojas.

Nepasitarus su gydytoju, pavojinga ant akių dėti ledo pūsles, šaltas ar šiltas-pavilgas. Nuo ledo gali atsirasti vokų odos gangrina, nuo pavilgų, nepatepus vokų steriliu boro vazelinu, — vokų odos uždegimas.

Negalima vartoti atskirai kelių gydytojų prirašytų vaistų. Einant pas kitą gydytoją, visuomet reikia parodyti jam ankstesnio gydytojo prirašytų vaistų receptus. Antraip gali susidaryti vaistų nesuderinamumas, kuris kartais pakenkia ir akims.

IŠ LIETUVOS

Scenoje — naujo romano herojai

Naujasis Jono Avyžiaus romanas "Antplūdis" dar tik spausdinamas "Pergalės" žurnale, o šio veikalo herojai jau išėjo į sceną. Vilniaus akademinis dramos teatras šio romano motyvais pastatė pjesę, kurią parašė veikalo autorius su režisieriumi H. Vancevičiumi.

Spektaklis nukelia žiūrovą į hitlerinės okupacijos metus, atgaivindamas atmintyje fašistinių budelių nusikaltimus, dramatiškai susikloščiusius žmonių likimus.

Svarbiausius vaidmenis spektaklyje atlieka respublikos liaudies artistė M. Mironaitė, nusipelnę artistai H. Kurauskas, A. Kernagis, aktoriai R. Paliukaitytė, R. Adomaitis, A. Chadaravičius.

Antrasis Estų režisieriaus pastatymas

Muzikinio teatro kolektyvas pakvietė kauniečius į F. Leharo operetės "Linksmoji našlė" premjerą. Ją pastatė Estijos TSR nusipelnęs meno veikėjas, "Estonijos" akademinio operos ir baleto teatro režisierius P. Miagis. Tai antrasis esto pastatymas Kaune. Pernai jis režisavo J. Strauso operetę "Vienos kraujas."

"Linksmosios našlės" veikėjų paveikslus sukūrė nusipelnę artistai K. Mikalauskas, A. Domeika, V. Blažys, solistės J. Ragaišytė, D. Dirginčiūtė ir kiti.

Dainos veteranas

Kauniečiai gražiai pažymėjo vieno seniausių Lietuvos saviveiklinių kolektyvų organizatoriaus ir dirigento, Lietuvos TSR nusipelniusio meno veikėjo Antano Olšausko 70-meti.

Veiverių valsčiaus mažažemio valstiečio sūnus, A. Olšauskas daugiau kaip pusę amžiaus nesiskiria su daina. J. Naujalio ir S. Šimkaus mokinys buvo visų pokario metų Kauno dainų švenčių vyriausiasis dirigentas.

A. Olšausko jubiliejaus proga Kauno politechnikos institute įvyko didelis dainų vakaras.

Sveikatos mieste

Druskininkų kurortas plačiai žinomas visoje Tarybų Sąjungoje. Jame kasmet ilsisi ir gydosi daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių.

Miestas prie Nemuno nuolat plečiasi ir gražėja. Dabar čia baigiamas statyti didžiulis pensionas, kyla naujos ligoninės pastatas, įrengiamas uždaras plaukymo baseinas. Neseniai statybininkai atidavė naujos triaukštės poliklinikos raktus.

V. Petkevičienė

Nereikia į akis lašinti labai šaltų vaistų. Ypač daug nemalonumų šalti vaistai gali padaryti sulašinus jų po operacijos. Negalima vartoti susidrumstusių vaistų.

Atsargiai elgdamiesi su akimis, išvengsime daug nelalmingų atsitikimų.

Washingtonas. — Kovo mėnesį pragyvenimas pakilo puse proc. Per 12 mėn. pragyvenimas pakilo 6.1%.

Bedford, Mass.

Balandžio 13 d. staiga nuo širdies smūgio mirė ilgametis Bedfordo gyventojas Jonas Gittzius, sulaukęs 81 metus.

Liūdesyje liko žmona Julia, 3 sūnūs — Raymond, Leo ir John, 2 dukterys — Emma Chulada ir Ruth Wenzlow, žentas, marčios ir 7 anūkai. Viena sesuo Nelė Jurevičienė Lietuvoje. Jis paėjo iš Lietuvos nuo Birštono, iš Puzėnų kaimo. Atvyko į šią šalį 1909 m. Pagyvenęs porą metų susipažino su Julia, po tėvais Shumanyte, sukūrė šeimyniską gyvenimą 1911 metais, užaugino malonią ir gražią šeimyną. Ne tik tėvai, bet ir visuomenė gali džiaugtis jų elgesiu ir apsiėjimu su visais.

Draugas Gittzus buvo apsišvietęs žmogus, mylėjo meną, su visais draugiškai sugyveno, priklausė prie Lietuvių Literatūros Draugijos, Susivienijimo, skaitė "Laisvę" ir "Vilnį".

Buvo pašarvotas Bedford Funeral Home. Jo karstas skendėjo daugybėje žydinčių gėlių.

Didelė garbė jo žmonai ir vaikams, kad nepaniekino tėvo laisvo įsitikinimo, palaidojo laisvai.

S. Rainardas koplyčioje ir kapinėse pasakė atsisveikinimo kalbas. Palaidotas balandžio 16 d. Shausheen kapinėse. Geras būrys jo draugų palydėjo jį į kapines. Palydovai buvo pakviesti sugrįžti į Mottel ir pavaišinti skaniais pietumis.

Tebūna jam lengva šios šalies žemė. O jo žmonai Juliai, vaikams, giminėms ir draugams — širdinga užuojauta.

S. Rainard

Merchantville, N. J.

Tėvas užaugino ir išlepino sūnų Joną. Jis buvo nepaklusnus ir įstojo į armiją. Kai jam ten pasidarė labai sunkus gyvenimas, prašė tėvą, kad padėtų iš armijos išsilaisvinti. Bet tėvas pasakė, kad jo nepaklusnus sūnelis gali pabūti porą metų armijoje. Ištarnavęs armijoje pasiliko negeresnis.

Kai tėvas mirė, kunigas patarė sūnui užpirkti mišias už tėvo dūšią. Bet Jonas kunigui atsakė: Mano tėvas buvo visą amžių geras ir pamaldus žmogus, tai jo dūšia yra danguje, tuomet jam mišios nebereikalingos. O jei pateko į pragarą, tai mišios nieko nepadės. Bet jeigu nuėjo į čyščių, tai lai ten pabūna keletą metų, tai grįžęs bus dar geresnis žmogus ir be mišių.

E. Bekampienė

Worcester, Mass.

PRISIMINIMAI
ir Aido Choras

Labai miela sulaukti pavasario. Su atgijusia gamta, visų kolonijų veikėjai, kurie per žiemą ilsėjosi, jau ruošiasi darban. Kalbėjausi su mūsų veikėjais Jonu Petkūnu ir Juozu Raulušaičiu. Sakė, kad Olympia Parkas jau apšvarintas ir pasirengę Parką oficialiai atidaryti gegužės 31 dieną.

Mūsų plačios apylinkės pažangiečiai prašomi dalyvauti.

Kadangi per daugelį metų Parko atidaryme pavasariais Aido Choras dalyvaudavo su dainų programa, tai tas pats bus padaryta ir šiemet. Aido Choro naujas mokytojas Chorą mokina gerai. Choras yra pasiruošęs gražiai padainuoti. Mūsų Choras nėra didelis, visi lankom pamokas ir gerai mokinamės, išmokstame ir naujų dainų. Pamokas laikom pas Vincą Daukšą. Jis turi puikų kambarį su pianinu. Net didžiausias choras ten galėtų dainuoti.

Kas dar mus aidiečius traukia pas Vincą į pamokas? Ogi po kiekvienų pamokų jis choristus pavaišina karšta kava ir pyragaičiais ir kai kada ir kuo smarkesniu.

Gegužės 24 d. Aido Choras dainuos Hartfordo Laisvės Choro parengime. Žinau, kad daug svečių tenai suvažiuos, todėl pavasariu labai džiaugiuos.

-:- -:- -:-

Neseniai tilpo "Laisvėje" prisiminimas Jurgio Deksnio, užuojauta jo dukrai Marytei. Čia noriu priminti, kad drg. Deksnys buvo vienas mūsų pažangiečių, kuris neapleisdavo mūsų parengimų ir prisidėdavo su auka, kur tik buvo reikalas. Visada buvo tvarkos prižiūrėtojas mūsų parengimuose kartu su J. Jaskevičium ir J. Senkum. Gaila netekti gero draugo. Tegul būna jam lengva žemė, o jo dukrai Marytei — mūsų visų užuojauta.

J. M. Lukas

Norwood, Mass.

Balandžio 19 dieną, 2 val. po pietų įvyko LLD 9 kuopos susirinkimas M. Uždavinio apartmente, 16 Folan Ave.

Narių susirinko didesnė kuopos dalis. Iš valdybos narių nepribuvo prot. raštininkė K. Barčienė. Ji pranešė per telefoną, kad susirinkime negalės dalyvauti dėl rimtų naminių priežasčių.

Fin. sekretorius M. Uždavinis pateikė raportą iš pereito laiko nuveiktų darbų. Jo raportas buvo priimtas su pagyrimu.

Kadangi kuopos iždas pasirodė nėra tuščias, tai nutarėm pasveikinti su $25 dienraščio "Vilnies" 50-metinį jubiliejų.

Apkalbėjus LLD Centro Valdybos narių nominacijas sekantiems dvejiems metams, buvo nominuoti visi senieji darbuotojai. Jie gerai atlieka centro pareigas, tai nebuvo reikalo ieškoti naujų kandidatų.

Nutarta gegužės 24 dieną turėti parengimą M. Uždavinio sodyboje. Į komisiją tapo išrinktos trys geros draugės — Stela Rakutienė, N. Grybienė ir Bronė Preibienė. Jos prižadėjo paruošti gerus pietus.

Baigę mitingą, turėjome šiltos kavutės ir skanių užkandžių — pyrago, sūrio ir gražiai nudažytų virtų kiaušinių, kuriuos atnešė A. ir S. Rokutis. Už tai jiems tenka didelis ačiū.

-:- -:- -:-

Balandžio 12 dieną mirė Eva Wisgirdienė, sulaukusi 85 metų amžiaus. Buvo pašarvota P. H. Kraw koplyčioje, 1248 Washington St., ir palaidota balandžio 15 d. Highland Cemetery. Liūdintys liko du sūnūs — John Wisgirda, vaistininkas, Brocktone, ir Francis Wisgirda, advokatas, Norwoode, ir penki anūkai.

M. Uždavinis

Montello, Mass.

Moterų Apšvietos Klubas turėjo susirinkimą balandžio 19 d. Pirmininkavo M. Gutauskienė. Susirinkimas pasveikino "Vilnies" šėrininkų suvažiavimą su $5.

Po to turėjo vaišių parę, kurioje dalyvavo daugiau kaip 20 žmonių. Visi buvo pavaišinti skaniai, buvo ir stipresnio išsigėrimo.

Noriu priminti, kad montelliečiai pasveikinome "Vilnes šėrininkų suvažiavimą ir 50 metų jubiliejų. J. M. Niaura sveikino su $50, K. Kalvelienė $25; po $5 F. K. Čereškai, M. M. Gutauskienė, Moterų Apšvietos Klubas, Geo. Shimaitis; po $2 John Grigas, K. Butkienė, K. Kmarienė, John ir Ona Vaitekūnai.

-:- -:- -:-

"Laisvės" laidoje bal. 17 d. tilpo korespondencija iš Bostono. Buvo aprašyta LLD 7 apskrities suvažiavimas, įvykęs bal. 12 d.

Montellos Moterų Apšvietos Klubo narės daro pastabas dėl apskrities komiteto raporto, kad buvo surengta trys piknikai.

Apskrities piknikas po stogu Monteloje davė pelno $80. Nepasakė, kad tą pikniką surengė Moterų Apšvietos Klubas ir LLD kp.; komitetas — A. Marcinkevičienė, G. Shimaitis, F. Markevičius; pagelbėjo K. Čereškienė, A. Chestnut, K. Kalvelienė, M. Gutauskienė ir kitos draugės.

Taip pat tas pats komitetas surengė rudeninį Moterų Sąryšiui pikniką Montelloje ir uždirbo $120.

Skaito "Laisvę" mūsų giminės Lietuvoje ir džiaugiasi, kad mes veikime neatsilikusios.

-:- -:- -:-

Mary Masteikienė sunkiai serga Cardinal Cushing ligoninėje. Negali iš lovos atsikelti.

Buvo rašyta, bet per laiškanešių streiką prapuolė, kad Nellie Ambrosienė turėjo kojoje pavojingą skaudulį. Buvo keletą savaičių Goddard ligoninėje. Dabar gydosi namie. Slaugė lanko ją kasdien. Skaudulys mažėja, bet vaikščioti dar negali.

Linkėtina joms pilnai pasveikti ir vėl būti laimingomis. Abi yra "Laisvės" skaitytojos.

-:- -:- -:-

(Ši korespondencija per laiškanešių streiką buvo prapuolusi.)

Kovo 6 dieną mirė Frank Masteika, 84 metų amžiaus. Buvo pašarvotas V. Yakavonio šermenինėje. Buvo daug gražių gėlių buketų ir daug lankytojų.

Jis buvo Šv. Roko Pašalpinės Draugystės narys. Dalyvaudavo su progresyviais lietuviais ir pas juos gaudavo pasiskaityti "Laisvę."

Nuliūdime liko jo mylima žmona Antosė Babonis, dvi dukros Mary ir jos vyras Joseph Dundulis, Norwood, Mass., ir Mrs. Antoinette Kulbok, sesuo Dorota ir jos vyras J. G. Deikis, BMrockton, Mass., du broliai A. Masteika S. Bostone, Mass., ir Jonas Masteika Lietuvoje, anūkai, seserėnai, brolėnai ir kiti giminės.

Gimęs Lietuvoje, Palubių kaime, arti Panemunės miestelio, Šakių rajone.

Daug palydovų palydėjo į Melrose kapines. Visi palydovai buvo pakviesti ir pavaišinti Yakavonio koplyčios kambariuose.

Velionio šeima širdingai dėkoja visiems laidotuvėse dalyvavusiems ir už gėles.

Geo. Shimaitis

New Haven, Conn.

Margaret Valinčius jau sveiksta. Gal už keleto dienų grįš darban. Ji ačiuoja visiems už laiškus, kurių daug gavo su geriausiais linkėjimais.

-:- -:- -:-

LDS 5 apskrities konferencija įvyko Bridgeporte. Labai gerai pavyko. Keturios kuopos atsiuntė delegatus. Daug kalbėta apie LDS gerovę ir apie seimą. Bus minėta 40 metų jubiliejinė sukaktis nuo LDS susikūrimo. LDS Centro Valdybos narys Jonas Grybas, atvykęs iš New Yorko, padarė gražų ir naudingą pranešimą iš LDS centro.

-:- -:- -:-

Ponui fašistėliui užmyniau ant korno. Jis sušuko ir visokiais nepadoriais vardais iškoliojo korespondentą. Tik hitlerininkas gali tai padaryti. Laiškas siųstas iš Baltimorės.

J. Kunca

Baltimore, Md.

Mūsų veikėja ir korespondentė Onutė Kučiauskaitė-Buckler labai linksma tapusi "grandma". Prieš porą savaičių jos sūnus Rojy ir marti susilaukė pirmosios dukrytės. Laimės mažytei ir tėveliams.

Draugas

Bridgeport, Conn.

Balandžio 19 dieną buvo atlaikyta LDS Penktosios Apskrities konferencija. Nors apskrityje randasi 6 kuopos, bet delegatus prisiuntė tik 5 kuopos. Hartfordo kuopa prisiuntė raštišką raportą, bet delegatų neprisiuntė.

Konferencija buvo neskaitlinga, bet gyva, nusiminimo nesimatė nei pas delegatus, nei pas apskrities komitetą. Pas visus matėsi noras veikti LDS gerovei. Pas visus matėsi noras šią vasarą arba rudenį suruošti didelį šurum-burum bile kuriame Connecticut valstijos mieste. Taip pat yra noras, kad visos kuopos ruoštų parengimus savo miestuose.

Kaip sakiau, konferencija nebuvo skaitlinga, bet padarė daug gerų nutarimų. Tik dabar lieka klausimas, kaip tuos nutarimus pravesti gyveniman. Aš siūlau apskrities komitetui kuo greičiausiai turėti susirinkimą. Be pasitarimo niekas nebus padaryta.

Ką sakote, komiteto nariai? Prabilkite.

J. Stružauskas

Lenkijoje, Opolės mieste, stomatologinėje ambulatorijoje, aptarnaujančioje moksleivius, pradėta naudoti dar viena nuskausminimo priemonė. Ligoniui, atsisėdusiam į kėdę, uždedamos ausinės, ir jis girdi muziką. Taip vaiko dėmesys nukreipiamas į muziką, ir jis visiškai nusiramina.

San Francisco, Cal.

Balandžio 15-tą prieškarinė demonstracija

Balandžio 15 dieną prieškarinė demonstracija įvyko po visą mūsų šalį. Mūsų miesto centre demonstracija tęsėsi visą dieną su įvairiais prieškariniais šūkiais, kalbomis ir menine programa. Platus nemažas miesto centras (Civic Center pilnai buvo užpildytas ir didelėje daugumoje jaunaisiais žmonėmis bei studentais. Daug jų atvyko anksti rytą į aikštę su mažyčiais vaikučiais, kad gavus progą atsisėsti ant cementine medžiaga nuklotos žemės bei vejos. Nes apie pietų laiką džiaugeisi gavęs vietą stovėti.

Žvelgiant į čia esančių jaunuolių veidus kažkaip pajunti jų norą į gyvenimą vietoje, o ne būti siunčiamais už tūkstančių mylių kariauti ir ten žūti. Kiekvienam gyvam žmogui jo gyvybė brangi ir miela, o ypatingai jaunuoliams, kurie dar vos tik pradėjo gyventi.

San Francisco mieste ši prieškarinė demonstracija buvo rami. Tačiau anoje pusėje vandens įlankos Berkeley prie Kalifornijos universiteto buvo studentų susirėmimas su policija. Policija pradėjo svaidyti į demonstrantus ašarines dujas. Čia įvyko areštų ir buvo nemaža sužeistų. Be to, ir sekančią dieną pasikartojo demonstrantų su policija susikirtimas Berkeley universiteto kieme (campus).

Veteranai grįžę iš Vietnamo grąžino savo medalius

"San Francisco Chronicle" balandžio 16 dieną rašė, kad prie Federalinio pastato 450 Golden Gate Ave., 10:30 v. ryto, 43 veteranai, grįžę iš Vietnamo, sugrąžino savo ten atsižymėjimų medalius. Vieni jų buvo už gerą elgesį, kiti už karžygiškumą Vietnamo kare. Jie sudėjo savo atsižymėjimų medalius ant karsto, kuris buvo Amerikos vėliava apklotas.

Pramoga ir viešnia iš Lietuvos

Balandžio 19 dieną Suomių salėje Berkeley, įvyko šauni pramoga su pietumis, Oaklando LLD kuopos suruošta. San Francisco-Oaklando ir apylinkės pramogos neretos ir, nesigiriant, visada kažkaip jaukios. Jos visada palieka šilto, malonaus jausmo. Tačiau ši sueiga buvo dar įvairesnė, įdomesnė ir malonesnė. Labiausiai, kad šios dienos pramogoj turėjome malonią viešnią iš gražuolio Vilniaus, Lietuvos sostinės. Tai buvo **Stefanija Raščiauskienė-Nainytė.** Ji atvyko į San Francisco trims mėnesiams paviešėti pas brolį Juozą Nainį ir essutę Francis. Antra viešnia, irgi iš apytolios padangės—Lawrence, Mass., tai Afemija Kodienė, viešėjusi San Francisco apylinkėje pas dukrą Janet Hume ir jos šeimą.

Popietės pirmininkė Connie Mugianienė pirmiausia pakvietė A. Kodienę tarti žodį. Ji džiaugėsi, kad ji lankosi Kalifornijoje pas dukrą jau trečią kartą ir kad ji Kaliforniją esanti pamilusi. Afemija apgailestavo lawrenciškių parduotą gražų Maple parką. Ji sakė, kad dabar jie yra biedni, nes be parko neturi vietos piknikams bei kitoms pramogoms.

Paskui kalbėjo Stefanija Raščiauskienė-Nainytė. Ji kalbėjo jausmingai, kad ji esanti labai laiminga gavusi progą atvykti Amerikon pas savuosius paviešėti. Ji jaudinančiai pasakojo apie šiandieninį Lietuvos žmonių gyvenimą ir jų pasiekimus.

Į klausimus Stefanija gražiai atsakinėjo. Pav., į klausimą apie Lietuvos žmonių pensijas ji sakė: mūsų pensijos gal yra mažesnės už jūsų Amerikoje, bet mūsų pensininkų gauta pensija jai ar jam lieka čiela bei visa, t. y. jam bei jai nereikia sumokėti įvairių apraudų, kaip medikališka apraduda ir kitos. Prie to, Stefanija sakė, nepaisant, kad ji gyvena Vlniuje, tačiau turinti sklypą žemės, kur galinti užsiauginti maisto produktų.

Po to mūsiškė Ksavera Karosienė tarė žodį kitą. Tuo baigėsi gana įdomi kultūrinė gražiojo balandžio dienelės popietė.

Skanių pietų ruošėjai buvo sekami darbštūs gerieji žmonės: Uršulė Burdienė, Margareta Mozūraitienė, Connie Mugianienė, Ignas Kamarauskas ir kiti:

-:-

Štai, gražiajam balandžiui atkeliavus, kažkaip daugumai žmonių pakyla noras šen ten pakeliauti, pasižvalgyti po įvairesnius gamtos grožio vaizdus, pasimatyti, pasidžiaugti su artimaisiais bei draugais. Pav., mūsų kaimyno Oaklando Ray Machiulis išvyko į žavingą Havajų salyną ir dar kur toliau jis žadėjo pasižvalgyti. Jam grįžus į namus, abu jo tėvai — Frank ir Dorothy Machiulis — pasiruošė vykti irgi į Havajus.

O štai mūsų energingosios Ksavera Karosienė ir Valė Sutkienė pakilusiu ūpu skris Chicagon į "Vilnies" dalininkų suvažiavimą.

Puikiausios ir maloniausios sėkmės visiems keliautojams.

L—ma

ĮVAIRUMAI

Japonų gydytojas Tosaikata Kavagara sukūrė pirmą pasaulyje paminklą dantistui. Paminklas padarytas iš 54,000 dantų, kuriuos Kanvagara ištraukė pacientams per dvidešimt metų.

Amerikoje sudarytas projektas visus pakelės medžius pakeisti plastmasiniais. Jie būtų amortizatoriai katastrofos atveju. Tik dar nesutarta, ką daryti žiemą. Ar psichologiniais sumetimais "nuskinti" lapus nuo medžių!

Bulgaras Osmanas Barudovas per 40 metų nušovė 1,300 lapių, 60 vilkų ir 24 lokius.

Ketvirtasis Dešimtmetis

Kai

Lietuvių Darbininkų Susivienijimas

(LDS)

Veikia Kultūros ir Apdraudos Srityje

Stiprinimui Amerikos lietuvių kultūrinės veiklos
Palaikymui ilgiems laikams lietuvybės Amerikoje
Apsirūpinimui gera apdrauda ir pašalpa

PATAPKITE LDS NARIU

Įrašykite į LDS savo vaikus, anūkus ir gimines.

Svarbu Apsirūpinti Sveikatos Apdrauda

LDS suteikia savo nariams ne tik gerą gyvasties apdraudą, bet ir sveikatos apdraudą (pašalpą ligoje) už palyginamai neaukštą mokestį.

Už $12 pašalpos į savaitę reikia mokėti tik 65 centus į mėnesį; už $15 pašalpos į savaitę — 95 centai į mėnesį;už $19 pašalpos į savaitę—$1.20 į mėnesį.

Į LDS pašalpos skyrių nariai priimami nuo 16 iki 50 metų amžiaus.

NAUDINGA GERAI APSIDRAUSTI

Kiekvienam naudinga turėti gerą apdraudą. Jei kas jau turi kokią nors apdraudą kitur, nepadarys klaidos dar apsidraudęs ir **Lietuvių Darbininkų Susivienijime.** Pasvarstykite apie tai. Taipgi patarkite savo artimiems, savo vaikams, savo draugams ir pažįstamiems įsirašyti į LDS.

LDS išduoda apdraudos paliudijimus (policies) sekamose sumose:

$150, $300, $500, $1,000, $2,000, $3,000 ir $5,000

Į LDS gali įsirašyti asmenys nuo 16 iki 60 metų amžiaus **be daktaro egzaminacijos.**

LDS VAIKŲ SKYRIUS

Į LDS vaikų skyrių galima įrašyti vaikus nuo gimimo dienos iki 15 metų amžiaus ant paprastos apdraudos arba ant 20 metų endowment apdraudos sekamos sumose: $300, $500, $1,000 ir $2,000.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės į LDS kuopą savo mieste arba į LDS centrą sekamu adresu:

Association of Lithuanian Workers
(Lietuvių Darbininkų Susivienijimas)
104-07 102nd Street, Ozone Park, N. Y. 11417

Kaip kovojo partizanai

Vilniaus leidykla "Mintis"7.5 , lenkai 3.5%, po 2% išleido didoko formato 348 puslapių albumą **"Lietuvos partizanai"** , kuriam tekstą paruošė Istorinių mokslų kandidatas P. Štaras, meniškai apipavidalino dailininkas V. Bočėnas.

Albume, be teksto, sudėta keli šimtai nuotraukų, pavaizduojančių nemažą dalį tarybinių partizanų kovinio kolektyvo, Antrojo pasaulinio karo metu. Daugelis jų jau mirę ar žuvę kovose. Kiti dar ir šiuo metu veikia svarbiose tarybinės vyriausybės pareigose.

Pirmuoju minėtojo karo laikotarpiu (1941) m. Lietuvoje veikė 14 partizaninių grupių. 1942 m. jau veikė 12 partizaninių būrių ir 24 atskiros grupės, kurioms vadovavo LKP C. K-to sekretorius J. Meskupas-Adomas. Kolektyvui priklausė 1432 kovotojai. Šiuo laikotarpiu partizanai buvo dar silpnai ginkluoti, neturėjo kovinio patyrimo. Iš šio būrio žuvo 552 žmonės, 38% visų pogrindžio dalyvių, jų tarpe vadas J. Meskupas-Adomas ir kiti pogrindžio vadai.

Antrajame laikotarpyje (1942m.) partizaninis judėjimas sustiprėjo. Valstybinis apsigynimo komitetas įsteigė Lietuvos partizaninio judėjimo štabą, su LKP C. sekretorium A. Sniečkum priešakyje. 1943 m. vadovybė pasiuntė į priešo užnugarį (Lietuvą) Operatyvinę grupę, vadovaujamą M. Šumausko ir G. Zimano. Sustiprėjo ryšiai tarp Lietuvos partizanų, pagerėjo santykiai su štabu ir padidėjo kovinis užmojis. Ryšių tinklui vadovavo Komjaunimo C. K-to sekretorius J. Macevičius. 1943 m. susiformavo pirmieji partizanų junginiai: "Gražinos," "Žalgirio," "Žemaitės" vardo ir kt. Tais metais Lietuvoje veikė 56 partizanų būriai su trigubu žmonių skaičium.

Diversinei veiklai geležinkeliuose daugiausia dėmesio skyrė partizanų būriai "Vilnius", "Bičiuliai", "Keršytojas", "Trakai" ir kiti. Tik per vieną mėnesį jie susprogdino 23 priešo traukinius su karo reikmenimis, maisto produktais bei gyvąja jėga; 6 geležinkelio bei plentų tiltus, sunaikino 84 fašistinių kolonistų ūkius, o kolonistus išvarė ir t.t.

Trečiajame karo laikotarpyje (1943-45 m.) tarybinių partizanų kovinė veikla žymiai padidėjo; veikė net 92 jų būriai. Viso partizaninio judėjimo dalyvių Lietuvoje ne mažiau buvo apie 10,000. Lietuvos partizanų gretose kovėsi su kuriame vietoje hitlerininkais bent 7 tautų atstovai: lietuviai sudarė gali 62.5 , rusai 21%, žydai

plastmasiu plunksnakočiu, plunksnos nutrinamą rašalą.

"Partinė - antifašistinė spauda suvaidino svarbų propagandinį vaidmenį. Partizanai leido 15 laikraščių ir šimtus atsišaukimų-lapelių, kurie nurodinėjo žmonėms, kokią žalą jiems neša hitlerininkai, kėlė okupantui pasipriešinimą ir kovingumą.

A. Petrika

Philadelphia, Pa.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks gegužės 9 dieną, 2 val. po pietų. Kviečiami visi nariai atvykti į šį taip svarbų susirinkimą. Parengimo komisija pateiks rapotą iš praėjusio sėkmingo parengimo.

Na, ir pasitarsime apie šios vasaros veiklą. Paruoškite iš anksto savo planus ir sumanymus apsvarstymui šiame susirinkime.

Valdyba

-:-

Klaidos atitaisymas

"Laisvėje" balandžio 21 d. įvyko klaida. Ten pasakyta, kad J. ir K. Navickai aukojo $10, o iš tikrųjų jie aukojo tiktai $4.

"L" Rep.

Minersville, Pa.

Balandžio 29 d., ryte mirė Kazimieras Sankus. Jis buvo ilgametis Minersvillės gyevntojas, ir savo laikais turėjo užeigą po 140 Sunbury St.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, geg. 2 d. Velionis paliko nuliūdime dukrą Birutą ir sūnų Kazį. Velionis neseniai atšventę savo 80 m. gimtadienį ir ta proga prisiuntei laikraščiui piniginę dovaną. Šią liūdną žinią telefonu pranešė brooklynietė Rušinskienė.

L. K—tė

Kai kuriose Japonijos mokyklose juoda lenta pajų būriai. Viso partizaninio keista balta. Rašoma joje

St. Petersburg, Fla.

Lietuvių Literatūros Drjos 45 kuopos pereitame susirinkime LLD Centro Komiteto narių nominavimas paliktas sekančiam susirinkimui. Taigi visiems nariams priminimas, kad sekmadienį, gegužės 3 d., 314 15th Ave. So., 11 valandą prisieis atlikti atidėtus LLD balsavimus. Nariai prašomi pribūti laiku. Be to, išgirsime iš pramogų pranešimus, ir bus svarstoma vasaros veikla. Po susirinkimo bus išduoti skanūs pietūs ir pasilinksminimas, gal ir dainų programa.

Kuopos organizatorė ir nuolatinė pramogų šeimininkė Paulina Blaškienė pasidavė į Šv. Antano ligoninę pataisymui sveikatos. Jos gyvenimo vieta 451 — 25th Ave. North. Teko lankyti ją. Jaučiasi gerai. Kai ši žinutė pasieks šią apylinkę, ji bus jau namie, o jos Jonelis jos laukia grįžtant.

Netikėtai susižeidė gabi kuopos bufeto pramogose patarnautoja Jannie Gendrėnienė. Ji irgi sparčiai sveiksta, neužilgo matysime ją prie savo darbo, jos visi pasiilgę.

Kaip vienai, taip ir antrai linkime greitai susveikti.

Šį pavasarį daugelį kamuoja gripas. Vieni jau persirgo, o kiti tebeserga. Kuopos sekretorė Aldona Aleknienė skundžiasi, neatsikratanti gripo, taip pat ir pramogose prie stalų patarnautoja Jacky White.

Mūsų entuziastai žuvininkai šiuo laiku žuvaudami turi geras pasekmes. Jais yra J. Rubas, J. Greblikas, J. P. Mileris ir net Adelė Pakalniškienė su Antanu Čelkiu. Visi laimi daug žuvies. Patys skaniai prisivalgo žuvienos ir kitiems duoda.

Vikutis

Philadelphia, Pa.

Atlankėm Bronisę Ramanauskienę Sellersville, Pa. Žinojau, kad abudu draugai Bronisė ir Antanas Ramanauskai sirgo influenza. Nugirdau, kad Broniutę ištiko nelaimė. Balandžio 6 d. nuvyko pas gydytoją patikrinti sveikatą, ar jau yra pilnai susveikus iš tos "flu." Gydytojas ištyrė ir pasakė, kad liga jau nugalėta, ir išėjo į kitą kambarį. Broniutė pakilo ir lipdama nuo stalo paslydo, krito ant grindų visu smarkumu, labai susižeidė kairiąją ranką, dar galvą sutrenkė. Gydytojas tuojau nuvežė ją į ligoninę. Po 11 dienų grįžo namo. Radom gulinčią lovoje su pariša ranka. Sakė, kad dar labai skauda, negali rankos pajudinti.

Linkime gerajai draugei laimingai susveikti.

Balandžio 19 dieną mirė Kazimieras Boinauskas, 3537 Chippendale St. Palaidotas bal. 22 dieną Oakland kapinėse.

Velionis buvo "Laisvės" skaitytojas ir jos rėmėjas. Ilsėkis, drauge, ramiai užbaigęs vargus ir rūpesčius.

P. Walantienė

Italų kompozitorius A. Feretas išrado mašinėlę muzikos gaidoms (natoms) rašyti. Ji turės visus muzikos ženklus ir ja galima bus rašyti gaidas visiems muzikos instrumentams.

St. Petersburg, Fla.

Pakviesti Almos Bruwer nuvykstame į gražų restoraną. Nustembame įėję į vidų. Didžiulis būrys jų artimų draugų. Klausiame vienas kitą, kas per iškilmė?

Pagaliaus paaiškėjo, kad Roberto Bruwer gimimo diena. Jam suėjo 78 metai amžiaus. Sunku tikėti, taip gražiai jis atrodo, vyras kaip ąžuolas.

Puikiai pasivaišinome, išgėrėme po taurę už Roberto sveikatą, palinkėdami jam daug laimingų metų!

-:-

Praeitą savaitę padaryta vykusi operacija ant akies drg. Paulinai Blaškienei. Palengva sveiksta, dar ligoninėje.

Drg. Paulina Blaškienė yra LLD 45 kp. organizatorė. Tai darbščioji veikėja ruošiamuose mūsų parengimuose. Kaip ta bitelė, joks darbas jai nėra per sunkus. Linkiu greit pasveikti. Geros sveikatos!

-:-

Turistai, kurie per žiemą praleido atostogas saulėtoje Floridoje, jau baigia išvažinėti atgal į žiemius. Šiemet žiema Floridoje buvo vėsoka. Dabar oras tikrai ideališkas. Saulutė maloniai šildo.

A.

Miami, Fla.

Dėkoju, mieli draugai

Keletas savaičių atgal mano sveikata skaudžiai sušlubavo, kad net ligoninėje teko keletui dienų pasiduoti, ir nors nekomplikuotą, bet skaudžią operaciją pergyventi. Dabar jau sveikata, nors ir lėtai, bet jau grįžta.

Per tą laiką mano draugai nepamiršo, prisiųsdami laiškelius ir korteles, velijančius greito pasveikimo, ir atlankydami ligoninėje. Labai daug dėkoju Bertha White (Vaitkevišiutei), kuri daug rūpinosi manimi kaip ligoninėje, taip ir namuose.

Kaip yra ramu ant širdies, kad kai žmogų ištinka skaudi liga ar nelaimė, draugas tau ištiesia pagalbos ranką.

Dėkoju Lietuvių Socialio Klubo draugėms ir draugams už linkėjimus greito pasveikimo.

Dar kartą dėkoju visiems, kad manęs nepamiršote.

Draugiškai
A. Miller (Mieliauskienė)

Lenkijos mokslininkai išrado naują ultragarsinį aparatą, kuris padeda nustatyti smegenų audinio ligos diagnozę. Dabar šį mokslininkų išradimą pradeda praktiškai taikyti Varšuvos neurologai.

Adresuodami laiškus būtinai uždėkite "Zip Code" numerį.

Alaska protestuoja prieš aliejaus vamzdžius

Washingtonas. — Alaskos gyventojai pasiuntė delegaciją iš 100 atstovų, kuriems vadovauja gubernatorius Miller. Jie pridavė Kongresui Alaskos gyventojų protestą prieš suplanuotą aliejaus vamzdžių tiesimą.

Jie nurodo, kad aliejaus vamzdžių tiesimas per visą Alaskos žemę sugadins daug ganyklų, užterš žemę ir vandenis. Tokiu būdu Alaska nukentės.

Jesse, W. Va. — Bal. 23 dieną čionai automobilių nelaimėje užmušti penki žmonės.

Washingtonas. — Senatorius Javits siūlo, kad federalinė pašalpa biedniokams būtų žymiai pakelta.

SVEIKINIMAS

Nuoširdžiausi sveikinimai ir linkėjimai Jums, gerbiami, mieli draugai ir visam jūsų "Laisvės" kolektyvui, darbuotojams, rašėjams, skaitytojams, kur tik jie bebūtų, ir Lietuvos TSR vadams ir visiems gero velijantiems dėl Tėvynės — Gegužės Pirmosios ir Gegužės 9-tosios pergalės švenčių proga. Linkiu visiems daug tvirtos sveikatos, ilgiausių metų gyvenimo, giedrios pavasariškos nuotaikos, laimės, džiaugsmo, taikos ir ramybės, laimė te lydi visų žingsnius ir darbus gyvenime!

J. SMALENSKAS
Miami, Fla.

WESTWOOD, MASS.

Kazimieras Žukauskas

Mirė balandžio 27, 1962 m.

Negailestinga mirtis atskyrė mano mylimą gyvenimo draugą nuo manęs ir tėvą nuo dukrelės. Jau aštuoneri metai kai mes jo liūdime. Labai mums jo gaila, jis buvo geras vyras ir tėvas.

Petronė Žukauskienė, žmona
Helen, dukra
Wilfred Bond, žentas
Rodney, anūkas

HELP WANTED--MALE-FEMALE

NOTICE TO READERS AND ADVERTISERS

The Equal Employment Opportunity Commission has issued a guideline that the placement of help wanted advertisements under "Male" or "Female" classified headings indicates preference or discrimination on sex and violates the Civil Act of 1964, unless sex is a bona fide occupation qualification for the job. The effective date of this guideline is uncertain because of a pending court case.

The New York City Commission on Human Rights has adopted the same policy in interpreting the human rights provisions of the City Administrative Code. The City interpretation is now in effect.

So that employers and employment agencies may comply with this policy, The "Laisve" will continue to make available its "Help Wanted—Male-Female" classification. The "Laisve" will also continue its "Help Wanted—Male'" and "Help Wanted — Female" classifications for advertsements excepted from the Civil Rights Act of 1964 and from the comparable laws of New York State and New York City.

For information about this policy, call or write the City Commission on Human Rights, at 80 Lafayette Street, New York, N. Y. 10013. Tel. (212) 566-5050.

WOMEN WANTED for handpressing and packing, will teach. Very pleasant surroundings and benefits. Apply in person. CARNIVAL CREATIONS, INC., 1050 Edward St., Linden, N. J. (31-40)

SECRETARY - Irvington Center. Opportunity in New Air conditioned office to handle light steno, typing. Work with Sales Managers. Requires good telephone personality. Position available March 31st or sooner. Just married Secretary leaving, will break in. Call Mr. Scheiner. 399-0446. (31-33)

Operators - Operators - Operators! Night Shift from 5 PM to 9 PM. Single needle operators on various operations. Full or part time. Also from 8 AM to 9 PM. See Mr. Zimmerman. 5th floor. JAY KNITWEAR, INC. 26th and Reed Sts. (26th St. entrance) or call DE 6-5410. (31-33)

MASSEUR

Immediate opening for permanent position with local branch of nation's fastest growing and most progressive chain of health and recreation centers. Good starting wages. Experienced only. No Floaters.

Call MR. SPEARS
E. Brunswick, N. J. 201-257-7878
(27-36)

COOKS
SHORT ORDER
$150 WEEK
FREE BENEFIT INCLUDING:
• UNIFORMS • PAID VACATIONS
• PAID LIFE INSURANCE • HOSPITALIZATION
Call (201) 538-9718
An Equal Opportunity Employer
(31-35)

PRINTING
TRAINEES
LOOKING FOR A TRADE WITH A FUTURE?
EARN WHILE YOU LEARN

Starting Weekly Earnings average $100 per week. Over $125 in 1 year 37½ hour work week. Overtime work available.

Company paid benefits include hospitalization. Major Medical Life insurance. Steady Employment.

UNIT PRINTING CORP.
Midland Ave., and Marginal Rd.
Paramus, N. J. — 201-265-1200
An Equal Opportunity Employer
(31-34)

DRAFTSMAN

Minimum of High School education, including 2 years of High School training in drafting, and six months drafting experience, or the equivalent thereof, to work in leading utility office in Woodbridge, N. J. area.

Good starting salary. Excellent fringe benefits. Call Mr. Harvin. 201-289-5000 for appointment. An Equal Opportunity Employer.
(31-34)

SCHOOL GUIDE
Sacred Heart School.
Resident School for boys.
Grade 4 through 8
Brothers of the Sacred Heart
Andover, Mass.
(31-39)

HOUSEKEEPER. Over 18. Driver's license, live in, help with our 2 small children. Some cooking, lite household duties. Other cleaning help employed. Private room and bath, TV. Gladwynne, Pa. Good wages. MI 9-3980. (31-33)

KEYPUNCH OPERATOR. National concern has immediate opening for experienced or IBM school graduate; 35 hr. week. Convenient location and generous benefit program. For interview, contact P. W. Price, Atlas Supply Co., Diamond Road, Springfield, N. J. 201-379-6550. (28-34)

SERVICE REPRESENTATIVE. Looking for a career in the Business Equipment Field? Anderson Jacobson is looking for a man to service data communication equipment in the Hackensack area. We offer excellent salary and fringe benefits including free hospitalization and life insurance. To qualify you should have high mechanical aptitude, some electronics training or experience and a desire to advance to field service. If you qualify call Bob Dolinski at 201-488-2525. (28-34)

MACHINISTS. For Prototype Shop. Investigate your future with us. Call Personnel Dept. 201-351-4442. Or apply in person to:
PRECO
1246 Central Ave., Hillside, N. J.
(29-38)

CHEMISTS AND LAB TECHNICIANS

Lab experience necessary for work in analytical laboratory on analysis of food products. Salary commensurate with experience. Apply in person or call Mr. Handelong — 797-6800, ext. 342. NABISCO Research Center, 2111 Rt. 208, Fair Lawn, N. J. An Equal Opportunity Employer (M/F). (31-33)

MAN FOR PRODUCTION and mixing plant, immediate opening, no experience necessary, we offer excellent pay, fringe benefits, all day work. Call MI 6-3800 for interview. CRC CHEMICAL, Limekiln Pike, Dresher, Pa. (31-37)

PRINTER-COMPOSITOR with Ludlow. Exp. start $155 per week. Progress to $175 per week. Paid vacations, hospitalization and holidays. Call 201-471-2881, (31-35)

BAKER. Experience not necessary. Will train. Apply in person. PARKWOOD PASTRY SHOP, 12317 Academy Road, Philadelphia, Pa. 215-NE 7-3663. (31-33)

Šiandien 5-tą valandą New Yorko Union Square aikštėje gegužinė demonstracija

Our Teenagers, Parents and Teachers

What has the greatest influence in controlling the smoking habits of teen agers?

Contrary to common belief, it's not always the smoking habits of their parents, according to the American Cancer Society.

Recent ACS survey indicate that the relationship with his parents is a mere important influence on a young person's decision to smoke or not to smoke. A teenager is less apt to smoke if he has good rapport with his parents **even if they smoke.**

A better example set by other persons in authority, notably teachers and physicians, would help deter smoking among young people. or help them to kick the cigarette habit.

Teenagers greately overestimate the amount of smoking done by their elders, according to the ACS study. Their opinion was that about 70 per cent of adults smoke. Actually, adult smokers are in the minority — about 40 per cent.

If parents and teachers smoke, young people are 50 per cent more likely to start smoking. But if their contemporaries — friends and young relatives—smoke, they are 100 per cent more likely to take up the habit.

How effective have anti-smoking efforts been among young people?

The proportion of smokers among teenagers seems to have declined appreciably from levels reported over the past decade. Dr. Daniel Horn, director of the National Clearinghouse for Smoking and Health, has attributed this trend to "constant pressure" by government, the American Cancer Society and other agencies during the last several years.

Teenagers are very much aware of cigarette advertisments and anti-smoking messages in the news media, as well as educational programs in their schools.

The majority of teachers in the ACS survey acepted the fact that cigarette smoking causes cancer and other diseases. Only one in the five of the smokers and one in 50 of the non-smokers thought they would "very likely" be smoking five years later.

If their estimate is accurate, there is good hope for a continued decline in the habit.

American Cancer Society

Aido choro garbės narių dėmesiui!

Šį kartą nesuspėta pasiųsti kiekvienam garbės nariui bilietą dėl operetės 'Ramunė."

Prašome paprašyti prie kasos langelio, ir kiekvienam Aido choro garbės nariui bus įteiktas veltui bilietas.

Sveikiname su 85-ju gimtadieniu

Praėjusį sekmadienį, balandžio 26 dieną, V. Beleckio Winter Garden patalpose, įvyko Marytės Tamelienės 85-jo gimtadienio sukakties balius, kur susirinko Marytės artimieji šeimos nariai, jos anūkai, giminės, draugai ir Aido choras, kuriame Marytė per ilgus metus dainavo. Visi palinkėjome jai geriausios sveikatos ir sėkmingos ateities.

Po gausių vaišių, Marytės sesutė Uršulė Bacevičienė pravedė trumpą programėlę, pirmiausia pakviesdama pakalbėti Aido pirm. Joną

Marytė Tamelienė

Grybą. Jis trumpai papasakojo apie Marytės praeitį, pabrėždamas tai, kad jai rūpėjo ne tik šeimyninis gyvenimas, bet tuo pačiu kartu, ji domėjosi ir visuomenine veikla, darbininko būkle, ir visuomet laikėsi prie pažangiųjų lietuvių organizacijų. Varde Aido choro J. Grybas padėkojo jai už pakvietimą į gimtadienio sukakties puotą.

Pakviesta Aido choro mokytoja M. Stensler, kalbėjo angliškai. Ji prisiminė Marytės Tamelienės buvimą aidiečių tarpe, jos bendradarbiavimą ne tik dainoje, bet ir vaidyboje. Malonu buvo matyti Marytę aidiečių tarpe ir smagu dabar visiems atšvęsti jos garbingą gimtadienį.

Daina žmogų sušildo. Pakviestas Aido choras sudainuoti keletą dainų, tarytum sujungė visus svečius į vienetą. Pirmiausia choras sudainavo "Anniversary Song", paskui — "Draugų dainą" su soliste N. Ventiene. Toliau — V. Bekeris solo, pritariant Moterų chorui, atliko "Oi laukiau, laukiau." A. Iešmanta atliko solo su choru "Vilniuj žydi liepos", ir visas choras sudainavo vieną dainą iš operetės 'Ramunė', "Kolūkiečių valsas". Pabaigoje V. Bekeris sudainavo trejetą dainų angliškai ir po to visi svečiai pakeltame ūpe, įsijungė į bendrą dainavimą. Skambėjo, viena po kitos, populiarios lietuvių liaudies meliodijos. Neatsiliko ir solenizantė Marytė. Ji dainavo su choru ir bendrai su visais svečiais. Ji myli dainą ir sako, kad jai niekuomet nenusibosta dainuoti arba klausytis lietuviškų dainų.

Šį puikų pokylį surengė Marytės Tamelienės abidvi dukros — Marytė Mardosa ir Mildutė Weidner. Jos padėkojo svečiams už atsilankymą į jų motinos 85-jį gimtadienį, joms džiugu, kad jų motina turi tiek širdingų draugų.

Marytė Tamelienė padėkojo už sveikinimus ir linkėjimus. Dėkojo Aido chorui už dainas ir visiems už dovanas ir gėles. Ji atrodė linksma ir graži kaip visuomet, o prisegta orchidėja prie peties, nuo sesutės U. Bacevičienės, dar pagyvino jos ramų veidą.

Po vaišių, kalbų ir dainų, buvo ir šokiai prie V. Bekerio plokštelių muzikos. J. Grybas pakvietė Marytę pašokti pirmąją polkutę ir salėje pradėjo sukilti poros.

Marytė Tamelienė gimė 1885 metais Dabravolės kaime, Vilkaviškio apylinkėje. Atvažiavo į Ameriką pas brolį 1905 metais, ir už dvejų metų apsivedė. Neilgai pagyvenusi Brooklyne, ji 1912 metais persikėlė gyventi į Herrin, Ill. Jos dukra Marytė gimė Brooklyne, o Mildutė—Herrine.

Turėdama dvi jaunutes dukreles ir mylėdama lietuvišką dainą, M. Tamelienė sugalvojo ten sutverti 'Ateities Žiedo" vaikų chorelį, kurį jinai mokė dainuoti ir vaidinti. Tam chorelyje, žinoma, priklausė ir jos dukrelės. Apart to, ji Herrin mieste priklausė ir prie Moterų Susivienijimo.

1927 metais Marytė sugrįžo atgal į Brooklyną ir tuojau įstojo į Moterų Klubą ir LDLD 185-tą kuopą. Pradėjo dainuoti Aido chore ir labai atsidavusiai lankė pamokas. Operetėje "Grigutis" dar suvaidino motinos rolę.

Virš 15 metų jinai dainavo Aido chore, ir štai praėjusį sekmadienį, aidiečiai tapo pakviesti į Marytės Tamelienės 85-ojo gimtadienio sukaktį. Tai buvo gražus žestas.

Marytė nepamiršta ir spaudos reikalų. Ji supranta, kaip sunku išlaikyti šiais laikais pažangiąją spaudą, tad savo gimtadienio proga ji paaukojo "Laisvei" 10 ir Aido chorui — 5 dol. Nuoširdžiai dėkojame.

Garbingo amžiaus sulaukusiai Marytei Tamelienei mes linkime geros sveikatos ir sėkmės!

H. Feiferienė

Mieste pasidairius

Robert M. Morgenthau rezignavo kaip miesto majoro pagalbininkas. Jo alga $42,000 metams. Dabar ta vieta panaikinta.

Morgenthau siekia būti Demokratų partijos kandidatu į New Yorko valstijos gubernatorius.

Brooklyno kriminalinis teismas panaikino dviejų negrų skundą prieš du policininkus. Jie skundėsi, kad policininkai juos baisiai sumušė. Šis teismo nuosprendis bus laikomas nauju įrodymu, kaip baltųjų teismuose nėra negrams vilties ką nors laimėti.

Pirmadienį Brooklyne trys užpuolikai labai sužalojo policininką Howard Glassman. Jį užpuolė, kai jis nenešiojo uniformos. Manoma, kad sužeistasis pasveiks. Užpuolikų ieškoma.

Tarp laikraščių leidėjų ir unijų pasitarimai tebesitęsia, bet susitarimo nesimato. Streiko galimybė nepraėjusi.

Majoro Lindsay sudarytos komisijos tyrinėti korupciją policijoje pirmininku paskirtas J. Lee Rankin, miesto advokatas. Kol kas tiktai kalbos apie tyrinėjimą.

Atrodo, kad šį sezoną New Yorko City baleto programos nebebus. Jau antra savaitė streikuoja muzikantai. Derybos baigimui streiko nieko nežada. Baleto mylėtojai nusivylę. O jų New Yorke yra daug.

Pirmadienį policija užpuolė rusyje įsikūrusį klubą 517 W. 234th St. Manhattane. Rusyje rasta 40 bombų. Suareštuota 19 jaunų žmonių, daugiausia portorikiečių.

Buvo pranešta, kad visuose miesto departmentuose per tūlą laiką nebus samdoma naujų darbininkų. Dabar aiškinama, kad gaisragesių šis patvarkymas neliečia.

Parengimų Kalendorius

Gegužės 10 dieną

Pietūs susitikimui su Lietuvos operos solistu Vaclovu Daunora. Laisvės salėje 102-02 Liberty Ave., Ozone Park. Pradžia 1 val.

Nepraleiskite progos išgirsti šį įžymųjį lietuvių tautos dainininką. Už pietus $3.

Gegužės 17 dieną

LLD 185 kp. minėjimas Lenino šimtmetinės sukakties "Laisvės" salėje, Ozone Park, N. Y. Pradžia 2 val. popiet. Dainuos Aido choras, bus filmas iš Lietuvos.

Birželio-June 7 d.

Grupė laisviečių ruošia "Cook-Out" Forest Parke. Prašome tą dieną užsirašyti kalendoriuje.

Ozone Park, N. Y.

LDS 13 Kp. Nariams

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks gegužės 6 d., "Laisvės" salėje. Pradžia 6:20 val. vakare.

Bus balsavimas už kandidatus į LDS Centro Valdybą. Taipgi sužinosime, kam teks Emerson Radio.

Po susirinkimo bus kavos ir užkandžių.

Valdyba

"Moteris, kuri baigia šeštą dešimtį, jaučiasi esanti penkiasdešimties metų, atrodo tarsi būtų keturiasdešimtmetė, bet rengtis vis dėlto privalo taip, tarytum turėtų tik trisdešimt",—pataria skaitytojoms prancūzų moterų žurnalas.

DĖMESIO! DĖMESIO!

Jeigu jūsų TV sugedo, kreipkitės pas mus. Mes taisome Televizorius — spalvotus ir nespalvotus. Parduodame ir įtaisome Antennas. Taisome ir radijus, HI-FI ir STERO. Įstatome antennas dėl spalvotu televizoriu ir Master Antennas. Būsite patenkinti mūsų patarnavimu. Kalbame lietuviškai.

Dėl daugiau informacijų, prašome skambinti: 647-2327. REDDING ELECTRONICS, 3414 Fulton St., Brooklyn, N. Y. 11208.

(32-39)

Šį sekmadienį visi keliai veda į Polish National Hall (261-267 Driggs Ave., Greenpoint), kur bus aidiečių suvaidinta graži oper. "Ramunė". Pradžia 2 valandą. Visi širdingai kviečiami.

Iš LLD 1-osios kuopos susirinkimo

Balandžio 27 d. Laisvės svetainėje atsibuvo LLD pirmosios kuopos narių susirinkimas. Nors šis susirinkimas buvo šaukiamas anksti dienos metu, bet narių atsilankė ne per daugiausia. O turėjo atsilankyti, nes šiame susirinkime turėjome svarbių reikalų atlikti: kaip tai, nominuoti kandidatus į LLD Centro Komitetą ir išrinkti kuopos atstovus į LLD Antrosios apskrities konferenciją, kuri atsibus gegužės 24 dieną Harrison, N. J.

Į Centro Komitetą kandidatais nomiuuoti šie nariai: I. Mizarienė, V. Bunkus, P. Venta, A. Bimba, K. Petrikienė, E. Jeskevičiūtė, J. Lazauskas ir J. Grybas. Į alternatus nominuoti: J. Rušinskas, M. Stakovas ir N. Buknienė. Regis buvo nominuoti keturi kandidatai, bet neatsimenu, kas buvo ketvirtas.

Pramogos rengimo reikalas paliktas rudeniniam sezonui.

Finansų sekretorius Jonas Laazuskas raportavo, kad nariai mokasi metinius mokesčius neblogai, ir jau geras skaičius yra pasimokėję. Bet dar tam tikrų informacijų kas link pasimokėjimo narinių mokesčių iš Centro Komiteto negavo, tai negalėjo pilnai pasakyti, kiek narių pasimokėję už šiuos metus.

Nutarta vasaros laikotarpiu susirinkimų nelaikyti. Nariai, kurie dar nepasimokėję už šiuos metus, gali priduoti mokestį bet kuriam kuopos komiteto nariui, geriausia finansų sekretoriui Jonui Lazauskui.

Sekantis kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 28 d.

M. Stakovas

Iš "L." Jubiliejinės Komisijos posėdžio

Balandžio 27 įvyko pilnas komisijos posėdis.

Šiame posėdyje buvo plačiai apdiskusuotas tolimesnio veikimo darbas ir kaip kuo plačiausiai atžymėti "Laisvės" istorinę 60 metų gyvavimo sukaktį.

Jubiliejinio albumo paruošimui sudaryta redakcinė komisija. Jon įeina Dr. A. Petrika, Helena Jeskevičiūtė ir "Laisvės" redaktorius A. Bimba.

Sekretorės darbą šiuo laiku atlieka "Laisvės" administratorė L. Kavaliauskaitė. Ji pranešė, kad jau pradeda ateiti gražūs "Laisvės" pritarėjų atsiliepimai į šį kilnų mūsų sumanymą. Ji taipgi pranešė, kad yra jubiliejaus reikalais paruošti ir siuntinėjami laiškai lietuvių organizacijoms ir jų kuopoms. Taipgi nutarta panašius laiškus-atsišaukimus pasiųsti pažangiosios spaudos skaitytojams.

Jubiliejinė Komisija

Vilniaus fotometrinė sistema

Kosminiai kūnai—žvaigždės, planetos, kometos, ūkai, tarpžvaigždinė medžiaga tiriami, matuojant ir skaidant jų skleidžiamus šviesos ir radijo spindulius. Spinduliai teikia žinių ne tik apie tų kūnų sandarą ir sudėtį, bet ir apie jų judėjimą, apie pasiskirstymą erdvėse.

Fotometrija yra šviesumo matavimas. Seniau būdavo matuojama bendras dangaus kūno šviesumas. Bet to nepakanka. Daugiau informacijos galima gauti, matuojant spinduliavimo šaltinių atskirų spalvų spindulius. Šiuo metu daugiausia yra paplitusi šviesulių fotometrija tam tikruose ultravioletiniuose, žydruose ir geltonuose spinduliuose.

Vilniaus astronomai ištyrė, kad praktikuojamoji spalvų parinkimo sistema turi žymių trūkumų. Jie pasiūlė matuoti spinduliavimą aštuoniose siaurose spalvinėse juostose, parinkdami pačias tinkamiausias spektro (spalvų) sritis. Daugelis tarybinių observatorijų ir kai kurios užsienio observatorijos jau išbandė vilniečių pasiūlytą fotometrinę sistemą ir ėmė ją vadinti Vilniaus sistema.

Patys vilniečiai sudarė plačią Lietuvoje atliktinų fotometrinių darbų planą. Jam vykdyti, o taip pat ir kitiems astronominiams darbams atlikti reikalingą suorganizuoti observatorijos skyrių toli nuo miestų. Tuo tikslu atliekami parinktų vietų astroklimato tyrimai ir parengiamieji statybos darbai.

A. Juška

Sveikina "Vilniečius"

Newyorkiečiai sveikina "Vilnies" suvažiavimą su dovanomis:

K. V. Milenkevičiai	$10.00
Jonas Grybas	5.00
J. G. Dainiai (NJ) ...	5.00
H. R. Feiferiai	5.00

Vilniečių suvažiavimas įvyks gegužės 3 d., Chicagoje. Tikimės, kad dar atsiras ir daugiau sveikintojų. Viršminėtiems prieteliams ačiū už jų dovanas.

L. Kavaliauskaitė

Ir vėl neįsileido

Washingtonas. — Valstybės departamentas ir vėl neįsileido čia trumpam laikui atvykti dr. J. Kučynskiui, Vokietijos Demokratinės Respublikos Mokslų Akademijos nariui.

Jį kvietė keletas universitetų, tarp kurių buvo Kolumbijos, Harvardo ir Kalifornijos universitetai.

Jis yra parašęs ekonominiais klausimais 60 knygų. Prieš metus laiko jis taipgi nebuvo į Ameriką įsileistas, nors buvo kelių universitetų kviestas.

Seniausias pasaulyje monarchas Ndžuris Galingasis gyvena Afrikoje ir valdo vieną Kenijos kaimelį. Jam 105 metai. Jis buvo vedęs 54 kartus ir turi 104 princus sūnus ir 300 princų anūkų. Iš tiesų visas kaimas jo giminės. Neseniai "valdovas" įsigijo automobilį.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Antosė Mačiutienė

(Ruzgiūtė)

Mirė gegužės 2, 1967 m.

Jau treji metai kai mirė mano mylima žmona Antosė, palikdama mane nuliūdime su skaudančia širdimi. Taipgi paliko brolio dukrą Antaniną Neale ir jos šeimą. Ilsėkis, mano brangioji, Cypress Hill kapinėse. Aš tavo kapą lankysiu kol gyvas būsiu.

Juozas Mačiuta
Brooklyn, N. Y.